

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDÄN

Kronprins FREDRIK
av DANMARK GÄSTAR
STOCKHOLM UNDER
DANSKA VECKAN.

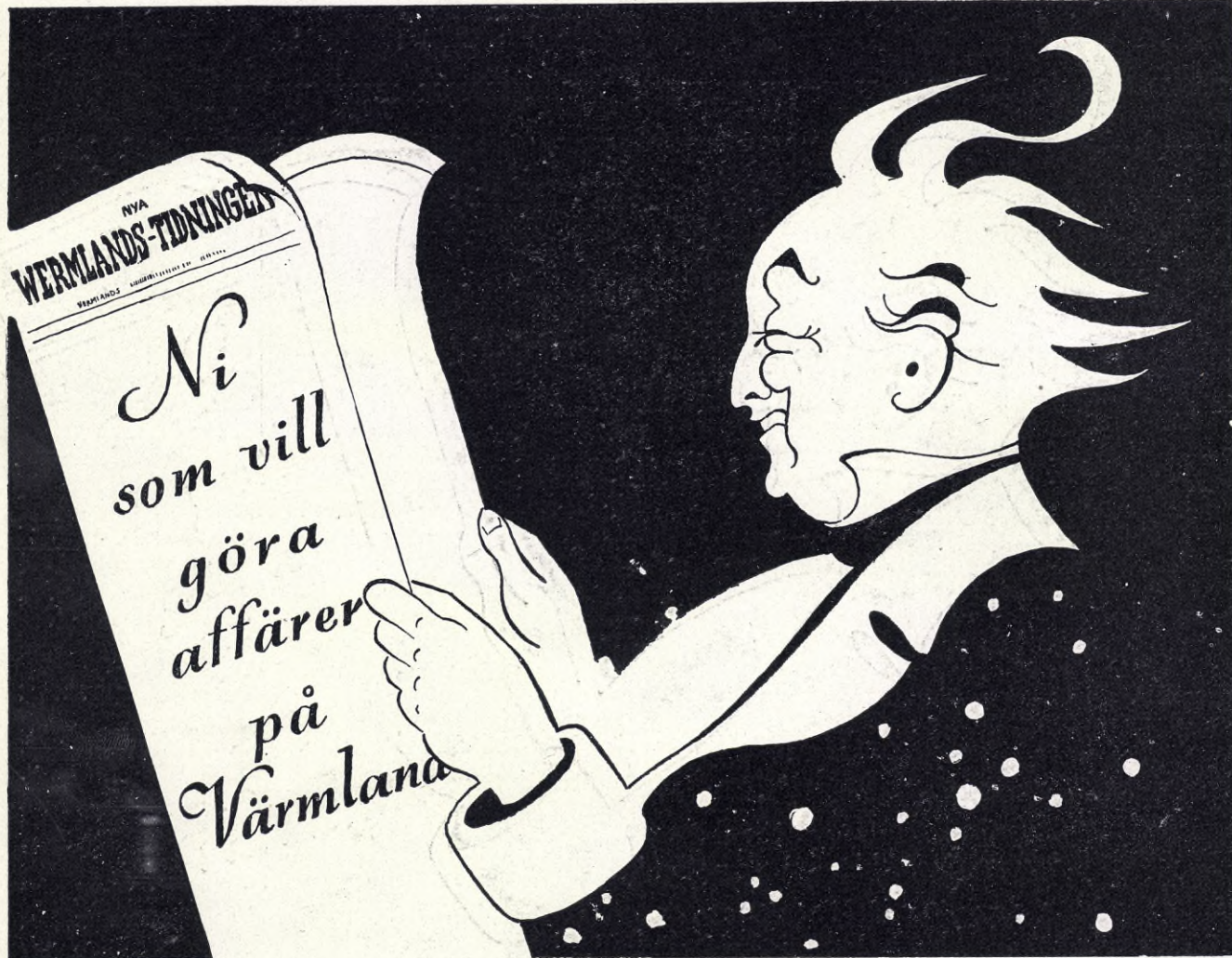
Hovfoto.
ELFELT.

Ur innehållet:
DEN STORA GÄRNINGEN
I DET TYSTA.
*Anna Lenah Elgström, Annie
Åkerhielm, Maja Hirdman,
general Olof Malm berätta.*

KULISSER
ELLER SKÅDESPELARE ?
Av Daniel Fallström.

HON SOM BOR
VID DRAGARBRUNN.

VARFÖR HAR NI HUND ?
+
KRÖNIKA
av Vagabonde.
+

bör ihågkomma, att Ni till Edert förfogande har Värmlands dagliga, äldsta och mest lästa tidning: Nya Wermlands-Tidningen, tillika en av svenska landsortens största tidningar, vars *post*-upplaga enbart enligt officiella intyg utgår i över 11,000 ex. Härtill kommer den direkt distribuerade upplagan på c:a 4,000 ex., så att

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN

utgår nu i en upplaga av
15,000 exemplar.

Grund. 1836.

Huvud-kontor
KARLSTAD.

**Gamla tidningstraditioner
 på Mårbacka.**

Traditioner äro bland de förnämligaste värden, en tidning kan ha. För den gäller mer än för många andra företag mottot "från fädren har det kommit till söner skall det gå". På en sådan grund bygger Nya Wermlands-Tidningen, vilket speciellt i en så egenartad landsända som Värmland har sin stora betydelse. Där bindes nuet fastare än på andra ställen tillsammans med det förgångna och värdräden på de många herrgårdarna susa icke blott sitt eko av tidens stormar utan tälja även sina lönnliga sagor om gamla släkten och gamla sedvänjor. Från denna tid, då landskapets brukshantering hade sina glansdagar, då Tegnéer och Geijer skapade den vittra och kulturella stämningen bland de för den andliga odlingen intresserade, leder Nya Wermlands-Tidningen sitt ursprung. Epitetet Nya är nämligen missvisande så till vida, att tidningen leder sitt ursprung från 1836, men kan med kännedom om förhållandena tolkas som ett uttryck för tidningens strävan att ständigt, hur än decennierna rullat hän, vara ny — att på gammal solid grund gå framtiden till mötes och förmedla förbindelsen med yttervärlden. Innan

etervägorna dallrade av våglängder och radions karniefågel uppstämde sitt glada kvitter även i avlägsna skogsbygder var tidningen den enda förmedlaren av dagens om dit.

Den kom som en fläkt från stora världen. Den lät för en stund tid och rum förlora i betydighet, man blev en integrerande del av universum. Värmlänningarne ha städse varit ett folk med livligt ingenium, stundom taga de sägner och sagor i famn, men stundom finna de sin fröjd i att kritiskt analysera tidens företeelser, och när tidningen kom till bygderna glömdes både långpipa och rykande toddy för ivriga dispyter mellan förfäktare av olika politiska åsikter. Man behöver ej forska länge i den rikhaltiga herrgårdslitteraturen för att lägga märke till den betydande roll som postväskan spelade. Själva vår uppburna sagoförtäljerska Selma Lagerlöf har vittnat därom i sin av hembygds- och släktkärlek burna bok Mårbacka. Hon lämnar där en klar bild av sin fader löjtnant Erik Gustaf Lagerlöf, vars göranden och låtanden följas delvis i detalj. Under sina omsorger om fädernegården och sina drömmar om dess restaurering behöll han ständigt kontakten med yttervärlden, och vi finna honom då studerande Nya Wermlands-Tidningen. Det är väl ej heller förmåtet antaga att unga mamsell Selmas första intryck av ytter-

dans tillvaro. Det skimrar en stund och försvinner, men det är dock när allt kommer omkring detaljerna som skapa enheten. H. Martensen har rätt när han säger: "Icke utan grund betecknar man dagbladen såsom sekundvisarna på historiens ur, emedan de giva akt på ögonblicket, arbeta för ögonblicket, och åsyfta en ögonblicklig verkan." Sekunderna bilda timmarna och de längre tidsintervallerna, lika väl som pulsslagen mäta hjärtmuskelnens intensitet. Utan sekunder ingen timme, utan pulsslag intet liv. Nya Wermlands-Tidningen har mätt sekunderna och avlyssnat pulsslagen av samtidens liv. Den har burit arvet från fäderna till kommande generationer och därjämte bringat bud från yttervärlden. Till människor av skilda kategorier, till alla samhällslager letar den sig vägen. Vad man vill veta finner man först i den 100 år gamla Nya Wermlands-Tidningen.

Selma Lagerlöf realiserade faderns planer om fädernegårdens restaurering och hon vidmakthåller även i annat avseende traditionerna, icke minst därigenom att hon dagligen med intresse läser Nya Wermlands-Tidningen, som enligt hennes ut-sago genom sitt gedigna innehåll väl fyller de krav, man har rätt att ställa på provinsens äldsta och ledande tidning. (Annons)

världen förmedlades genom husets tidning.

Tempi passati. Utvecklingens jaggernaut rullade fram och den oskärade stämningen kring herrgårdar och gamla bruk försvinner. Wermlands-Tidningen, herrgårdarnas liv- och husorgan, försvann dock ej. Den levde i kontakt med den nya tiden, så att säga förmedlade övergången. I gulnade årgångar läser man bygdens historia och man märker granneligen att intet sker slumpvis, allt är ett led i utvecklingen. Sina traditioner från gamla tider har tidningen bevarat och som förespråkare för en sund samhällsuppbyggande politik vann den insteg i allt vidare kretsar. Ett lika originellt som talande bevis är en prenumerationsanmälan av den 2 jan. 1850. Den lyder som följer:

"Uti en tid då det puffas för allt ting, för kandidater till embeten, för biblar och kammarjägarernas recepter på rättgift, och quacksalvares liktorsplåster, bör det vara ursäktligt om sjelfwa wehik-len för puffmakeriet någon gång puffa för sig sjelfwa. Dock är härutinnan, såsom i många andra fall, lagom bäst; hwarför måttliga löften torde vara, om icke klokast, åtminstone mest passande att gifwa. Red. af Werm.-Tidn. hoppas i det fallet icke ha att förebrå sig någon öfverdrift; och då tidningen härmed anmäles till prenumeration för nästa år, med samma plan som under det innevarande, erkänner red. gärna, att den hädanefter ej kan prestera något bättre än hittills, ty: man gör så gott man kan och icke som man will."

Att göra sitt bästa, det är i alla fall kulminationen av all pliktuppfyllelse. Tidningen har under sin snart hundra-åriga tillvaro strävat att göra sig förtjänt av detta betyg. Tiderna ha ändrats och nya förhållanden ha framskapats, men man arbetar icke för-gäves om man framför egen vinning och nytta strävar att tjäna det allmänna. Mycket av det, som i tidningarna skrives, för dagslän-

K R Ö N I K A

OM JAG VORE VÄRNER RYDÉN...

DET VAR EN GANG TVÅ POJKAR som önskade sig äga häst och vagn. Tänk, om vi hade häst och vagn, sade de.

Men så kommo de ihop sig, om vem som skulle köra och vem som skulle åka.

Jag vill sitta på kuskbocken, ropade den ena. Nej, jag skall sitta på kuskbocken, skrek den andra.

Gossarnas fader, som blivit störd i sitt arbete av detta kiv, ingrep. Gå ner från kuskbocken, pojkar, ropade han.

Jag är rädd att mina idéer som skolgeneral också kommer att mötas av ett, gå ned från kuskbocken. Men jag tänker som pojkarna: bäst leka att man kör med häst och vagn, när det är enda sättet att få köra.

För inte allt för många år sedan kunde man med skäl ändra visdomsordet, »man lär icke för skolan utan för livet» till »man lär icke för livet utan för examen.» En examen var för bara ett tjog, ja t. o. m. för bara tio år sedan, ett inträdeskort till en anställning. Man tog studenten. Vad skall du bli se'n? Jag ska bli tanddokter, jag ska bli ingenjör, han skall gå in vid tullen och hon ska ha plats på en bank.

Och Efraims fader talade och sade: Det kostar en smula att ha pojken i Uppsala alla dessa år, men se'n har han i alla fall sin framtid klar.

Och lilla Augustas mamma myste: Min Augusta hon har så lätt för sig, så hon ska bli lärarinna. Först studenten, ha vi tänkt, och så seminariet.

På examen följde anställning, som dunder på blix. (Om man inte vanskötte sig alltför eklatant.)

Det är en smula annorlunda nu, och detta oemotsägliga faktum är, vad jag skulle ta sikte på, om jag vore översteskolgeneral. En examen är inte längre ett fri-brev till försörjning. Man är student, man är ingenjör, man är lärarinna, man har charmanta betyg och underbara vitsord i övrigt. Än se'n då? I årtal kan man få gå med sina fina betyg, skriva av dem i 100-tals snyggt maskinskrivna exemplar och skicka in dem till lika många verk, skolor och firmor, blott för att få till svar — om svar alls bevärdigas — platsen upp-tagen, massor av sökande.

Ingenjören får tacka, om han får plats som chaufför, lärarinnan, om hon får bli barnjungfru.

Examensbetygen ha varit, men är icke längre, det förnämsta vapnet i kampen för tillvaron.

Men goda betyg kan ju inte skada, invändes.

Examensbetyg kan köpas för dyrt, skulle jag vilja säga.

Som undervisningen nu är lagd på det högre stadiet — och fortfarande, efter vad det synes, kommer att läggas — äro barnen att förlikna vid små snälla Strassburg-gäss. Som sitta i burar och gapa, mens födan stoppas i dem. Men till skillnad från

Idun presenterar härmed Vagabonde på krönikesidan — men presentation av den kända skriftställarinnan med denna signatur torde vara överflödig.

bemälda gäss få de arma barnen, icke ensartad, utan all slags föda huller om buller instoppad.

Ena timmen matematik, andra tyska, tredje biologi, fjärde latin, femte kyrkohistoria.

Om en vuxen människa bedreve sina studier efter liknande schema, flaxande från ämne till ämne, ägnande sig åt vart och ett jämt 45 minuter, varken mer eller mindre, skulle hon snarligen anses galen och troligen interneras. Folk interneras för mindre.

Men för ett barn, vars kropp är i växande och vars karaktär är påverkbar, anses detta fjolliga hoppande — ett ödslande av kraft, av initiativkraft, och ett hån mot all koncentration — för det enda salig-görande!

Att en motor nöts vid ideligt startande, det förstår man, att påfrestningen är starkast vid igångsättning, det är klart, men att hjärnor nötas med dessa ideliga ansatser, med detta ideliga kastande mellan olika ämnen anses visst otänkbart.

Detta hoppande från det ena till det andra, dag ut, dag in, år ut, år in, måste uppamma rastlöshet. Som sedan följer människan genom livet, skapande en evig oro och oförmåga till koncentration. I många fall nog så ödesdiger.

Som väl är, kastar den normala ynglingen eller flickan hela bråten över bord, så fort examen är solverad. Ty det skulle vara hemskt att släpa på all denna minneskunskap! Och så onödigt se'n, i denna de billiga uppslagsböckernas tidsålder.

Det är inte så alldeles länge sedan jag själv tog studenten, men inte, om man lade mig på sträckbänken, skulle jag kunna besvara ens en hundradel av de frågor jag då måste kunna klara.

Ingen skada skedd i alla fall, invänder någon kanske. Vi ska tänka:

Jag kan på närmaste håll studera en pojke, nybliven gymnasist. En yngling på

15 vårar alltså. Eller just den ålder, då stugan blev salig vikingen för trång, och han, enligt Geijer, inte längre stod ut hemma utan bytte om håg och sinn.

Hur har nu denna senfödda vikingaättling det? Sex timmar på skolbänken, tre timmars läsläsning. Med måltiderna blir det väl 10 timmars stillasittande inne i rum. Ett liv efter klockslag och efter andras pekfingerar. Lika mått av alla ämnen, antingen man är intresserad för dem eller inte. Utsatt för ett systematiskt undertryckande av det egna initiativet till förmån för ett dött minnesläsande.

För att inte vara oartig, skall jag inte återigen komma med gässen, utan inskränka mig till att säga att den nuvarande skolformen betraktar barnen som bågare som skola fyllas. Icke som eldar, som det gäller att tända.

Efter nio års press, blir man student. Det är nog ett fåtal som då brinna av studielust. De allra flesta äro ganska trötta. Fyllda till brädden av osmält vetande.

En liten unge är full av verksamhetsiver, av lust att lära, av lust att använda sina händer. Skolan förvandlar honom inför våra ögon. Det blir ingen tid för handaslöjd, varenda minut måste tas i anspråk för ensidig hjärntränning. Receptiviteten uppodlas, skaparförmågan tillbakatryckes, så som undervisningen nu är lagd.

En sak, som de väldiga skolorna för sin egen skull måste genomföra och som icke är att förakta, är disciplin. Dock är att märka, att kritiklös underkastelse och trumpen eller undfallande lydning icke har mycket att göra med den självbehärskning, vi kalla disciplin.

Vore jag skolgeneral, skulle jag studera hur t. ex. de japanska barnen öva sig i självbehärskning. Inte sant, det är lustigt, gäller det pansarbåtar eller giftgaser gå de olika nationerna flitigt i lära hos varandra, angelägna att alltid tillförsäkra sig det ändamålsenligaste, men gäller det att fostra medborgare, världsmedborgare, då håller man envist fast vid gamla former, ehuru deras ineffektivitet för länge sedan borde gått upp för en. Gamla krigsskepp skrotas kallblodigt, men gamla skolformer lappas på i det oändliga!

Fast världen efter kriget mer än någonsin blivit en hård värld att leva i, och fastän energi och obruten livskraft är nödvändigare än någonsin i kampen för tillvaron, så gå vi alltjämt på med att stoppa barnen med minneskunskaper, snart glömda, på bekostnad av fantasi, verksamhetslust och initiativkraft.

Förlåt, men var det inte nu någon som ropade: Stig ned från kuskbocken!

Vagabonde

Både kameran och filmen bör vara av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar, framkallning & kopiering genom HASSELBLADS FOTOGRAF. A.-B. Göteborg - Malmö - Stockholm

EN KVINNAS DAGBOK

KATHERINE MANSFIELD OM SITT LIV, SITT ARBETE OCH SITT ÄKTENSKAP.

DET ÄR JÄMT FEM ÅR SEDAN Katherine Mansfield slutade sitt jordeliv vid trettiofyra års ålder, efterlämnande en litterär produktion som i sin genre — den korta berättelsen — anses vara banbrytande i modern engelsk litteratur. I sällsynt grad förenar Katherine Mansfield fin iakttagelse och passionerad känsla med en stil, som med plastisk smidighet omsluter innehållet och på ett oförklarligt sätt förmår återge de mest fjärligaste nyanser.

Det var emellertid ingen lek för Katherine Mansfield att skriva som hon skrev — det var ett hårt, oförtrutet arbete som låg bakom varje sak hon skapade. Och när man talar om detta arbete får man inte glömma att det mesta av hennes produktion tillkom under de sista sex åren av hennes liv, som voro förmörkade av kroppslig ohälsa: hjärtfel och lungtuberkulos. Hennes dagbok ger gripande inblickar i den kamp hon under de åren ständigt hade att utstå mot den tilltagande kroppsliga svagheten på samma gång som hennes oerhört stränga självkritik lade ytterligare svårigheter i vägen för hennes skrivande. Katherine Mansfield hade mycket stora krav på sig själv. Hon kunde inte förmå sig att nöjas med halvmesyrrer, hon strävade ständigt efter »ännu bättre». Hon var en ärlig sanningssökare, i livet såväl som i verket. »För mig», säger hon i ett icke avsänt brev, »äro liv och arbete oskiljaktiga. Det är endast genom att vara sann mot livet som jag kan vara sann mot konsten. Och att vara sann mot livet är att vara god, uppriktig, enkel, ärlig.»

Liksom väl de flesta pennans kvinnor och män lider hon ofta av tvivel, tvivel på egen förmåga, tvivel på meningen med att låta sin fantasi barn ta gestalt på papperet. Men det är i stunder av depression. När hon övervunnit dem ser hon sin väg, anar att hon är kallad att skriva, men det måste vara sanningen, det måste vara inifrån, enkelt, ärligt, och hon vet att det fordras hjärtats ödmjukhet, själens renhet för att hon skall kunna skriva så som hon vet att meningen är. Detta blir alltmer hennes ledstjärna, att luttra sitt inre, att bli enkel och naturlig för att kunna bli det rätta verktyget till den kallelse hon känner.

Kriget berövade Katherine Mansfield många vänner, det tog också ifrån henne hennes älsklingsbror, och det tycks ha varit dessa förluster jämte hela den psykiska omvälvning kriget förorsakade som hos henne utlöste driften att skriva. Hon kände sig stå i en skuld till brodern att skildra deras barndom i Nya Zeeland — barndomstiden blev för henne en tankens och känslans oas i krigets förödelse. I ett par utsökta skisser — »Prelude» och »At the Bay», även i »The Dolls House» — har hon givit oss en essens av sin barndoms värld. Inom ramen av den korta berättelsen lyckas hon få med allt, de små och stora människorna med deras känslor och reaktioner, deras egna individuella världar i den större gemen-

Den engelska författarinnan Katherine Mansfield, som dog i unga år, men som efter sin död blivit betraktad som en av den moderna engelska litteraturens intressantaste novellister, har efterlämnat en dagbok, där man får en mera personlig inblick i den subtila författarinnans psyke. Säkert skola några glimtar ur dagboken intressera även en svensk läsekrets, hos vilken Katherine Mansfield har många vännar. Dagboken kommer senare att i sin helhet bli tillgänglig på svenska.

samma, miljö, atmosfär, allt finns där liksom framtrölat. Man fattar inte hur, men det har tagit gestalt inför ens ögon som en levande verklighet.

Så starkt fasthänge Katherine Mansfield i själva verket vid det hem och det land som sett henne födas att hon aldrig kände sig få riktigt rotfäste någon annanstans i världen. London blev hennes andra hem blott till namnet — hennes hjärta tycks det aldrig ha ägt. Sjukdomen tvang henne dessutom till ett vagabonderande som ofta synes ha pinat henne. Långa tider måste hon vistas i varmare klimat; de sista åren av sitt liv var hon så gott som ständigt bosatt utomlands. I juni 1918 säger hon i sin dagbok:

»Jag tycker att jag tillbringar halva mitt liv med att anlända till främmande hotell. Och fråga om jag kan gå och lägga mig med detsamma.»

Och detta var dock bara början av hennes landsflykts år. De skulle ge henne mycket lidande, men också en allt större klarsyn. Den andliga reningsprocess hon kände som en bjudande nödvändighet för sitt liv

och sitt arbete fortgick — man kan följa kristalliseringen i dagboksanteckningarna.

I sitt äktenskap hade Katherine Mansfield lyckan att finna resonans för sina djupaste livsintressen. Hon gifte sig 1913 med den kände författaren och kritikern John Middleton Murry, som följde hennes skriftställarskap så gott som från dess första begynnelse och i sin egenskap av tidskriftsredaktör var i tillfälle att uppmuntra henne genom att placera hennes »short stories» vid en tidpunkt då hon ännu var »ouppräckt» och hade svårt att få sina alster tryckta. I dagboken skymtar »J» ofta, mestadels omtalas i en ton av ömhet och beundran, om det än finns stunder då Katherine Mansfield ger uttryck åt en skön lättnad att vara ensam. Man tar nog inte fel om man drar den slutsatsen att hennes sjukdom gör henne överkänslig i förhållandet till mannen och att hon pinas av medvetandet att deras liv tillsammans är blott en dröm om det som kunde vara — om hon vore frisk. Hon lider av att vara honom en black om foten som sjuk hustru. Sommaren före sin död är hon ensam i Schweiz och skriver där följande i sin dagbok:

»Nu börjar det bli sent på eftermiddagen, och alla ljud bli mjukare, djupare. Vindens suck i trädens grenar blir tankfullare.

Detta — detta är en lycka så stor som jag någonsin kommer att erfara. Det är en större lycka än jag någonsin trott möjligt. Men varför är den oförenlig med — bara på grund av din svaghet. Det finns ingenting som hindrar dig att vara så här. Vet du inte i själva verket att ju mer aktivt och avskilt du gör ditt eget liv, desto nöjdare är den andra? Det han finner outhärdligt är att inte få vara i fred. Men det gör ju du också. Det kommer honom att känna sig som om han levde i en lufttom flaska. Så är det ju med dig också. Du envisas att vilja behaga honom till dess han önskar dig all världens väg.

Så illa, så dumt du ordnar ditt liv! Inser du inte att ni båda haft tillräckligt mycken kontakt för att det skall kunna räcka i åratal, att enda sättet för er båda att bli förnyade och uppfriskade är att gå skilda vägar. Inte nödvändigtvis skiljas, men gå skilda vägar så klokt som möjligt.»

Tidigare i dagboken finner man många glimtar av ett lyckligt samliv, av en djup andlig gemenskap. Katherine Mansfield läser upp sin senaste berättelse för mannen, han läser högt för henne, bl. a. hennes älsklingsförfattare Tjechov, han maskinskriver hennes arbete åt henne. Den 27 december 1920 — i Mentone — skriver hon följande:

»När jag stack in den lilla teckningen i kanten på spegelramen upptäckte jag att stämpeln — sigillet — le cachet rouge — hade blivit satt på rummet. Det hade blivit dessa bådars rum och inte längre hennes rum. Inte så att rummet varit dött förut, men vad det nu vunnit i liv. Varifrån

(Forts. sid. 98.)

Fru Maja Holtermann, dotter till framlidne överintendenten och chefen för Nationalmuseum, d:r Richard Bergh, och maka till konstnären Reinhold Holtermann.

**EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL**

ALLA SOM BAKA HEMMA
inse värdet av Ekströms Jästmjöl. Ju bättre brödet har jäst i ugnen, desto bättre, mera välsmakande och lättsmält blir det. Använd därför alltid Ekströms Jästmjöl.
— Cream-Phosphatpulvret med den underbara jäskraften.

KULISSER ELLER SKÅDESPELARE?

NÅGRA ALLVARSORD OM EN ROLIG SAK — VÅR SVENSKA TEATER

NÄST FÖRSVARFRÅGAN FINNS det väl knappast någon mera brännande än teaterfrågan. Vi äro svenskar och — vi äro stockholmare. Det förklarar allt.

Teatern har gått oss i blodet allt sedan tredje Gustafs dagar. Det kan nu inte hjälpas att Operan väl har varit den populäraste institution vi någonsin haft. Operans artister och stockholmarna voro i min ungdom som en familj. Och till denna räknades även gamla Dramaten. Jag minns mycket väl hur på middagar och supéer det ivrigt diskuterades vem som var den störste skådespelaren: Axel Elmlund eller Gustaf Fredrikson. Och jag påminner mig också hur de unga damerna gnolade: vill man se och vill man höra skall man gå på Faust. Nämligen för att se och höra Anders Willman som Mefistofeles.

Ja, det där var då. Men kärleken för teatern lever kvar. Därvidlag har den icke skiftat föremål som det annars mycket lätt kan hända med denna känsla som den store sångaren Fritz Arlberg en gång förklarade vara endast ett fluidum som strömmade ut från den förföriska Eva.

Men har inte vår kärlek skiftat form så har teatern gjort det så mycket mer i stället.

Vad är teatern i våra dagar? Ett virrvarr.

När Berlingske Tidendes teateranmälare för någon tid sedan var här uppe från Köpenhamn skrev han bland annat:

— Skådespelarkonsten i våra dagar? Ja, den försvinner i experimenterna, den blir dekoration som allt annat. Moderna kritiker ha i verkligheten endast att skriva om dekorationerna — kan teatern stå sig på det? Har den inte kommit allt för vitt i sin utveckling.

Jo, det är alldeles säkert.

När man som jag på dragande kall och ämbetets vägnar måste bevista varje premiär blir man ju också lyhörd för vad publiken säger. Nå, den dumma publiken — den betyder ju inte så värst mycket! Men så mycket betyder den i alla fall att det är den som fyller salongen eller — uteblir. Det är den som levererar guldet

Av

Anders Willman

Stridens vågor gå höga inom teatern nu för tiden — det har nog lite var bland publiken på känn. Det är skådespelaren och regissören, som ha svårt att samsas. Men även om den moderne regissören tillfört teatern nyttiga impulser och den moderna dekorationsmålaren rensat undan mycket kulissdamm undrar många, som väl erkänner dessa förtjänster, om inte regin alldeles hotar dränka författaren och skådespelaren. Redaktionen hör till dessa undrande och har därför bett, den store teaterentusiasten, Daniel Fallström, framlägga sina synpunkter på frågan, som är av allvarlig vikt för vår svenska teater. Vidare inlägg — kortfattade! — i ämnet äro välkomna.

i biljettkontoret. Och utan kassa blir det nog omöjligt för en teater att existera.

Vad säger då publiken — den publik som lärt sig hålla av teatern? Jo, det samma som den kritik som inte givit sig teaterns herrar, regissörerna, i våld: att teatern i våra dagar icke ger plats för skådespelaren.

Diktverket, det talade ordet, människan det är det vi, enfaldiga, begära. Det är inte trappor, inte ljuskastare, inte Konradsbergsdekorationer — utan människor på scenen.

När vi minnas skådespelen från förr i världen — som vi unga nog många gånger sågo från teaterns vind — är det inte dekorationerna vi komma ihåg utan scenens hjältar och hjältinnor — Elise Hwasser, Edvard Swartz, Georg Dahlqvist, Knut Almlöf, Gurli Åberg, Gustaf Fredrikson, Axel Elmlund, Victor Hartman. Men vad skulle dessa ha blivit av i det bråte man nu kallar dekorationer och med belysningseffekter som gjort dem blinda?

Nej, den braskande nymodiga regien — Peer Gyntregien som är sig själv nog — fanns inte då. Då var det i främsta rummet människan, handlingen och repliken som avgjorde ett styckes öde.

Talar man nu med en ultramodern re-

gissör om scenkonst får man den upplysningen — ack, hur gammal för resten, redan möjlig utomlands! — att modern teater är inte bara människan. Vad är den då? Ja, det ha vi sett och sett nog av på senare tiden här i Stockholm.

Jag kan följa hela den moderna teaterns utveckling — från Adolph Appia, Gordon Craig och allt vidare — men jag får säga att nu är det tid på att vända. Vad har den givit oss? Intet. Den har flyttat tillbaka människan och flyttat fram kulisserna. Och vilka fonder och kulisser! Se på dessa! Genomskinliga berg och vansinniga himlar.

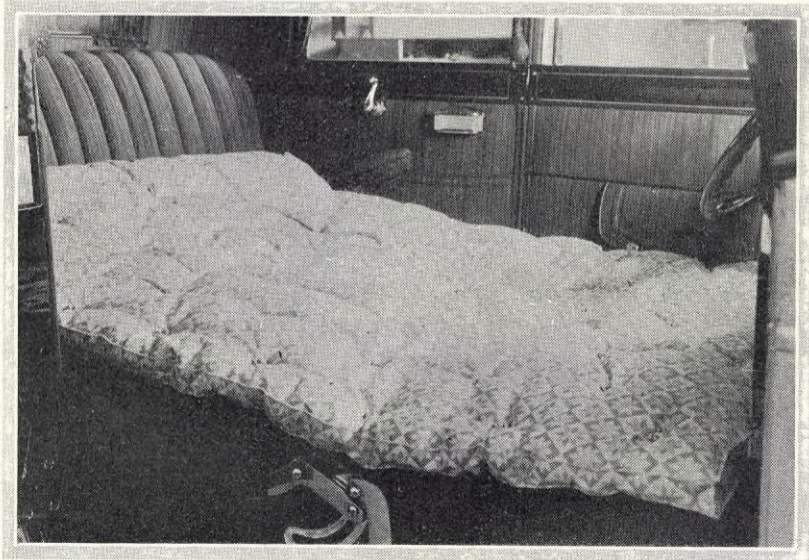
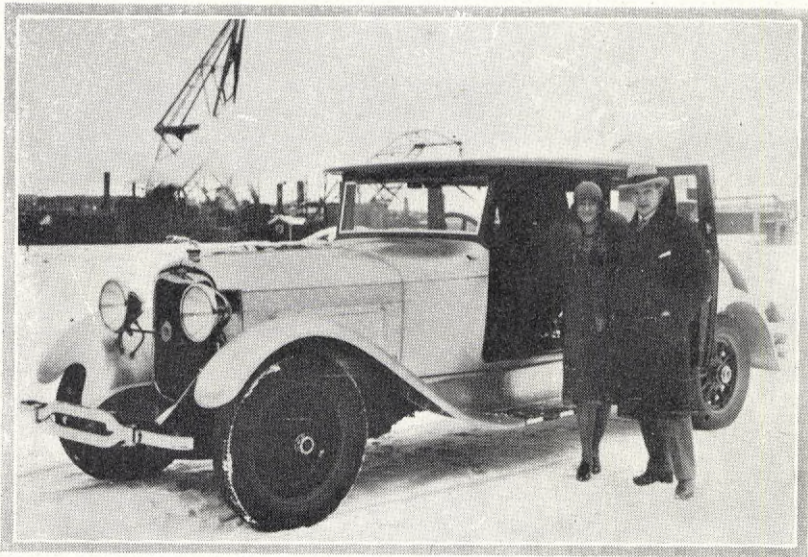
Och så påstår man att den nutida teatermålningkonsten är den enda sant konstnärliga. Gå upp på Operan och bed dem hissa ner Robergs dekorationer — om det finns några kvar! — får ni se att det fanns målare också på den tiden. Och de sökte ge diktverkets stämning — inte herr regissörens.

Allting går ju upp och ner. Och den tid vi nu leva i har sannerligen bjudit oss på åtskilliga oangenäma överraskningar. Till de oangenämaste tror jag vi kunna räkna modern teaterkonst. Grannlåt utan mening.

Nu står ju vårt lands första talscen inför ett chefsskifte. Just i denna stund har det större betydelse än någonsin vem mannen blir. Det måste vara en karl i vilkens händer styret läggs — en karl som inte endast ser framåt utan också tillbaka — en karl som blir trogen vår gamla scenkonsts bästa traditioner och försiktigt beträdder de nya vägarna. Allt är inte guld som glimmar — framför allt vid teatern. Det behövs att sova.

Och så behövs det ännu en sak: kärleken till scenen som trotsar och övervinner alla hinder. Teaterfolket är ett släkte för sig — det heter inte förgäves det farande folket. Men det kan vinnas. Och märker det — så optimistisk är jag på gamla dar — att har det en ledare som syftar högt och menar ärligt, då följer det — och segrar.

Och den segern glädja vi oss alla åt, som lärt älska gammal ärofull svensk teater.

En bekvämt inredd bil ha fänrik Krister Aschan och hans fru skaffat sig för en Afrikavistelse. Ty inne i bilen — märke Lincoln — kan man som synes fälla ned framsätten och få utmärkta bäddar. Modin, foto.

CAP
Kejsarnougat

Förnämsta nougatchoklad
i 10- och 15-öres-bitar.

D E N S T O R A G Ä R N I N G E N I

OM HJÄLTAR OCH HJÄLTEBRAGDER SOM ÄRO OKÄNDA FÖR DEN

GÖMDA I DET TYSTA — DE ORDEN beskriva ju många människors öde — många goda, tappra, ja, stora människor, vars verk i världen av en eller annan orsak utförts i dunklet. — »I det tysta» — det ligger vemod över de orden. Men är icke det vemodet blott mänsklig kortsynthet, mänsklig feighet och otålighet? Är icke den tragiken alltså en smula för liten? Deras insats, det goda, de tyst och stilla, ofta otäckade, ibland hånade, gjorde i världen — det är dock. Det lever kvar i människornas sinnen; det förblir vår förborgade skatt, som vi taga fram i mörka stunder för att därmed trösta oss och få ny styrka igen. Minnena av sådana gärningar i det tysta äro ibland det enda, som hindrar hjärtat från att dö i den öken av små elaka människor, som nutidslivet med sin hets om brödbiten, sin allas kamp mot alla, mer och mer tycks tendera att bli. De äro kraftkällor av första ordningen, friska oaser i det småsinta kvalmet!

— Se, viska de, se, trösta de, så stora kunna de små människorna vara! Så tapper den mäsklighet du kallar lumpen, så trofasta dessa du anser trolösa. Är det icke till äventyrs du själv som är det — icke de?

Jag för min del tar noga vara på var-enda sådan berättelse om någon stor gärning i det lilla, ett gott livsverk i det tysta, som jag får höra talas om och lägger den till min själaskatt.

En del av dessa berättelser har jag sedan känt igen i min produktion, dit de smugit sig på det egendomliga sätt varpå den litterära skapareprocessen tillgår. D. v. s. de verkliga händelseförloppen klinga likt avlägsna accord i en ny, en helt annan melodi. Men utan den inspiration de utgjort skulle den nya melodien aldrig ha kommit till.

Så finns det åter andra som av den ena eller andra orsaken aldrig kunna komma in i min diktvärld. De historierna äro inte de minst vackra. Bland dessa skulle jag vilja berätta en — utan alla detaljer som till äventyrs kunde identifiera någonting i den — som jag nog tycker är bland de vackraste jag vet om stora gärningar i det tysta.

Inte under ty den handlar ju om en mor. Och jag skulle tro att från intet annat livsområde äro historierna om stora gärningar i det lilla vackrare och mångtaligare än från mödrarnas kamp för sina barn.

*

Den mor jag tänker på var en liten småstadsfru gift med en köpman i en Mälarstad — för länge sedan, då förra seklet var ungt. Hennes make och hon fingo många barn, både söner och döttrar — alla, utom en, döda nu. De växte upp till präktiga människor, som kommo fram i världen, och efterlämnade aktade och ärade namn — ja, i några fall berömda eller åtminstone mycket kända namn, namn på banbrytare inom sina områden. Särskilt om en av sönerna, en stor affärsman, talar ännu, inte bara hans barn, utan alla vilka över huvud känt honom närmare, med en värme och vördnad som säger en att han måste ha varit en ovanlig människa. Men han återigen hade aldrig nog varma ord

Det talas och skrives alltid så mycket om dem, som ha lyckats i världen, som ha fått stort namn och nått vid bekantskap på livets solsida, men den stora gärningen och de stora hjältarna finner man kanske oftare i tyst skymundan. Att höra om dessa hjältar är en uppmuntran för mängden i det grå vardagslivet och därför har Idun bett några författare berätta om den hjälte i det tysta, som gjort det största intrycket på dem. Vi lämna ordet åt Annie Akerhielm, Anna Lenah Elgström, Maj Hirdman och general Malm.

för att uttrycka vad hans mor varit för honom och syskonen.

Det hade inte alltid varit så bekymmerfritt i hemmet i den lilla Mälarstaden. Sönerna fingo som helt unga ge sig ut i världen och den son jag här särskilt talat om begav sig till Stockholm för att försöka sin lycka där. Man har kvar hans brevväxling med modern och den andas en sådan rörande ömhet från bägge sidor, en sonlig vördnad från honom, en aldrig tröttnande moderligt klok omsorg från hennes sida, som än i dag gör en varm om hjärtat då man läser de gulnade arken.

Hon tänkte ständigt på sonen och han på modern. Man tycker man ser hur hon ansträngde sig att på alla sätt hålla hop hemmet, tills han lyckats därborta i den stora staden, hur orolig hon var för honom men hur tappert hon strävade att anslå en käck och förtröstansfull ton, att skämta och endast berätta saker som visade hur bra allt stod till hemma. Man förstår att de breven måste varit en skatt för sonen, att den natur de visa gjort livet i det hem hon styrde fullt av goda minnen som sedan gävo honom och hans syskon krafter för tillvarons kamp.

Den enda kvarlevande av hennes barn — en dotter — har berättat andra smådrag om modern, som ställer henne livslevande inför oss. Hon tycktes ha varit en outtröttlig arbetsmyra, käck och munter men med en egendomlig anspråkslös värdighet som kom hennes omgivning att instinktmässigt se upp till henne med respekt likaväl som sympati. Men parad med denna värdighet fanns hos henne en oändlig anspråkslöshet. Hon ville t. ex. aldrig fotografera sig; inte ens barnens mest enträgna böner kunde förmå henne till detta.

Då hon dog — ganska tidigt, hon var inte mycket över femtio år — fann hennes barn att denna självutplånande blygsamhet gått så långt att hon i sitt testamente förordnat att hennes namn icke ens fick synas på hennes grav. Hon ville ligga under en liten grön gräskulle — det var allt.

Barnen hade lytt henne hela livet igenom. De drömde inte om att vara henne ohörsamma nu heller, ehuru det måtte känts svårt för dem — hederligt borgarfolk som de voro — att modern skulle haft en så egendomlig önskan.

Så gingo åren och en vacker dag måste gatan invid kyrkan läggas om och kom då att dras genom kyrkogården. Därvid kom den alltför nära den lilla gröna kullen. Sönerna — alla män i staten nu — beslöto därför att någon meter längre bort uppsätta en gravsten över modern. De överlade hit och dit om vad för inskription,

som skulle sättas på stenen. Jag antar att de mer än en gång frestades att låta hugga in i den sin mors hederliga namn, hennes födelse- och dödsår, så som alla andra ordentliga karlars mödrar ha det.

Men den sonliga lydnaden segrade. På stenen står det med gyllene bokstäver blott dessa enkla men sällsamt gripande ord:

»Till en öm moder.
Älskad och välsignad.»

Men — och det är kanske det vackraste i hela historien — stenen med de orden har liksom blivit en samlingspunkt för alla ensamma hjärtans ömhet mot mödrar, döda och begravda på fjärran orter, dit deras barn inte kunna nå.

Som, »den okände soldatens» grav, men på ett oändligt mycket vackrare och mera naturligt sätt, har den okända moderns grav — ty numera finns ju ingen i trakten som vet vem hon i livstiden var — blivit symbolisk.

På »Mors dag» vallfärdar hela nejderna dit och lägger kransar och blommor kring stenen.

Då jag häromdagen med mina blommor stod inför den och såg de gröna kransar, som till och med nu mitt i vintern prydde den, tänkte jag på alla de människor, som tröstats av att här liksom få lägga ned sin gård av tacksamhet och hyllning åt den tysta gärning de kanske för sent lärt sig skatta — en moders tålmodiga, uppoffrande kärleksverk.

»Till en öm moder, saknad och välsignad» — vilken kvinna kan önska sig en vackrare gravskrift. Och kan en större gärning finnas än den vilken nedskrivits i dessa få och enkla ord, i vars klang man ännu hör liksom en stilla snyftning.

Anna Lenah Elgström.

Malin Blomsterberg förtjänar hjältanamet.

En människas gärning i det tysta, obemärkta! Jag minns mångens. Men en, vars storhet i det tysta jag aldrig kan glömma var Malin Blomsterbergs. Alla, som känna Ellen Key och hennes Strand, känna också Malin Blomsterberg. Åtminstone veta de, att hon var Ellen Keys allt i allo, och att hon var en präktig människa. Men Malin Blomsterberg var mer. Hon hörde till de människor om vilka man kan säga, att de äro sällsynta. Hon var i en person husföreståndarinna, hembitråde, Ellen Keys förtrogna, därjämte Ellen Keys vårdarinna eller, om man hellre vill, passop. Ellen Key fick t. ex. inte dra på och av ytterkängorna, det skulle Malin göra.

Och Ellen Key, som vände ut och in på sitt Strand! Malin måste också vara med och göra »les honneurs» när det kom fint främmande. Och främmande kom det dagligen om somrarna. Oftast skulle främmandet bjudas på te eller kaffe. Ibland på mat.

Och Malin rände och Malin stod! Malin fanns alltid till hands. När hon diskade, städade eller lagade mat låg det alltid någon lärobok i något språk, engelska, tyska eller franska framme bredvid diskbänken. En titt på glosorna och en i pannorna! Sålunda studerade Malin. Hon tärdes av

Ni kan icke erhålla förmånligare livförsäkring än i

Grundfast
Soliditet

BALDER

L å g a
premier

Höga premieåterbärningar och vinster.

FYRTORNETS KONSERVER

För säsongen inlagda
GRÖNSAKSKONSERVER

såsom Nässelkål, Spenat, Blomkål, Brysselkål
samt Ärtor i högfinna kvaliteter rekommenderas.

DET TYSTA

STORA VÄRLDEN.

en brännande vetgirighet. Om kvällarna och långt in på nätterna läste hon sina älskade filosofer, framförallt Amiel.

Jag ser henne så väl, Malin, i sitt vackra rum på Strand, den smärta gestalten, som rörde sig så stilla, nästan förnämt, ansiktet, som hade alldagliga drag, men verkade som en tavla, besjälad och tankfullt som det var. Och hennes yttranden, så försynta, så fulla av förståelse.

Den arbetsbörd hon i sitt brinnande nit påtog sig, blev henne övermäktig, den bröt ned hennes fysik. Hon blev dödssjuk. Det tragiska slutet känna vi genom pressen. Första gången jag kom till Strand, drevs jag dit av min beundran för Ellen Key. Min beundran för henne är ännu lika stor. Men min beundran för Malin Blomsterberg är större. Den ena hade från begynnelsen allt, den andra intet. Men den som hade intet, strävade under otroliga mödor tills hon stod, andligen och kulturellt i jämnhöjd med den andra. Visserligen drev denna strävan henne till sist i döden.

Men de som nu kämpa tills de stupa, bruka vi nämna med hjältenamnet.

Aldrig har någon människa gjort ett så djupt intryck på mig som Malin Blomsterberg. Mitt dyrbaraste minne är hennes varma vänskap och förståelse.

Maj Hirdman.

De som giva i tysthet.

Handlingar i det tysta vare sig de avse välgörenhet utåt eller inom hemmets och det egna verksamhetsområdets lilla värld, låta ju föga tala om sig. Några få gånger i livet har jag dock mött människor, verkligt storslagna och osjälviska i givande eller arbete. En av dem var en pensionatsinnehavarinna i Stockholm. Hon räknade sina gäster huvudsakligen bland unga flickor som kommo till huvudstaden för sin utbildning i en eller annan riktning. När deras kassa blev läns var alltid den välvilliga värdinnan redo att avstå från inackorderingsavgiften tills den för tillfället blottställda fick råd att betala. Nåja — ibland kom den dagen, ibland inte. Men efter många arbetsamma år med tusen mödor och försakelse av egen bekvämlighet stod den alltför idealistiska inackorderingsmamman utsliten och utblottad. Men ingen hörde ett ord av bitterhet mot de unga som nu kanske voro på grön kvist, men som mången gång glömt bort sin välgörrinna.

Ett annat exempel på osjälviskt och stortvulet sinnelag fick jag en dag då jag i min trappa mötte en man som sade sig vilja betala kyrkans (Blasiholmskyrkans) skulder. Han visste att vi drogros med svårigheter och bad att få veta beloppet, som var 16—17,000 kronor. Den summan bad han att få överlämna under löfte att det icke bleve känt vem gåvan kom ifrån. Handlingen var i mitt tycke storartad, lite var av oss både rika och fattiga äro nog i allmänhet svaga för en smula beröm, kanske t. o. m. tycka att det är behagligt att läsa om sin frikostighet i tidningen...

En annan gång hade vi kommit på 7,000 kronors balans vid restaureringen av kyrkan. Pengar för ändamålet voro ej tillgäng-

liga — kyrkan existerar ju i dubbel måtto på nåd — men i behaglig tid kommo just 7,000 kronor oss tillhanda genom testamente. Det var en gammal självförsörjande kvinna som av sina små inkomster lagt slant till slant och som hon inte hade någon närstående i livet gjorde hon i tysthet

sitt testamente till kyrkans förmån i stället för att med en stor gest skänka oss summan medan hon ännu var i livet.

Nu har jag kommit att beröra endast sådana fall där penningen spelat en roll i det tysta storverket. Men det säger sig självt att ett liv i det djupaste armod kan vara ett storverk. Ja, de största hjältarna äro väl till slut de som under alla förhållanden göra sin plikt, om än tung och otacksam.

Olof Malm.

En "mamsell" av gamla stammen.

I vår släkt berättas om en liten flicka som uppförde sig mycket illa, vilket från hennes farfar framkallade utlåtandet: »Farfar tycker inte om lillan i dag.» Men den ogenerade och temperamentsfulla unga damen var genast färdig till motsät: »Lillan tycker inte heller om farfar, för farfar är gammal och fattig och ful och sjuk.»

Den kvinna om vilken jag ämnar berätta var både fattig och ful och sjuk — för sjuk att bli mycket gammal, men ändå tämligen till åren då hon skildes hädan. Hon föddes någon gång på 1840-talet, en av åtta syskon i en prästgård, där det var svårt nog att få debet och kredit att gå ihop. Den upptagna husmodern kunde tydligen ej ägna så mycken omsorg åt vart barn, och så onaturligt är det tyvärr ej heller att den fulaste i kretsen just inte blev favoriten. Hon visste nog ändå från barndomen intet om huru livet ter sig utan magkatarr, och hon gick igenom det som en levande dementi av satsen att människans lynne är sådant hennes mage är. Ty ett jämnare, godmodigare och förnöjsammare lynne än vår hjältinnas får det letas efter. Gift blev hon förstas ej, ty, som hon en gång sade: de som ville ha mig fann jag motbjudande och den som jag ville ha fann förmodligen mig motbjudande. Hon tillbragte sin ungdom och sista medelålder i syskons hem, skaffade sig en smula egen inkomst genom pianolektioner och för övrigt »hjälpde hon till» var hon kunde. Några år tillbragte hon med att vårda en gammal lam släkting, men det var självfallet på den tiden att ogifta kvinnor skulle göra sådant.

Nu var det en av syskonen, vilken synta leva i lysande omständigheter, men som i själva verket låtit sig snärjas mer och mer i osunda affärer, det kom en krasch

Malin vid boken i fönstersmygen på Strand — en vacker syntes av den stora gärningen i det tysta. (Kamerabild av Goodwin.)

som drog hela slakten med sig. De hem där den ogifta system haft sitt tillhåll föll i ruiner, och hon måste sörja för sig själv. Hon började med inackordering och mat-hållning för skolpojkar och studenter. Men därjämte tog hon till sig en liten brorsdotter. Ligga på soffan i hennes rum kunde väl flickungen få göra; mat skulle ju ändå lagas, litet till kläder kunde hon väl skrapa samman, och ett par forna vänner till den skingrade familjen räckte en hjälpande hand beträffande skolgången. Så kom flickan fram i världen, men rörelsen bar sig icke, fastern måste sluta. Ett par år var hon åter i en systers hem och hjälpte denna med inackorderingar, så greps hon på nytt av den allmänmänskliga längtan efter något eget. En pension på 500 kronor ur en änke- och pupillkassa hade hon till stödjepunkt, och så bildade hon ett litet hem för en fyra, fem kontorsflickor, av vilka ingen befann sig i den första ungdomen. Det blev ett verkligt hem. De höllo samman år efter år, höllo av henne och av varandra, och varje jul, innan de foro över helgen till respektive hem, firade de en gemensam extra julafton. Under dessa år möjliggjorde hon också genom fritt vivre för en brorson att taga den examen som öppnade honom väg genom livet. Den broder, som varit skuld till hela olyckan, kom åldrad och bruten tillbaka från främmande land och fann hos henne en fristad att sluta sina ögon i; hans hustru, vars släkt ej ville se honom, fick genom hennes försorg vara hos honom under hans sista tid. När hon själv gick bort, efter mera kroppsliga lidanden, stod den lilla kretsen av inackorderingar, sörjande kring hennes sjukbädd och bår.

Hur hade hon kunnat uträtta allt detta? Det kunde hon egentligen inte heller; hon lämnade efter sig en liten skuld och som enda tillgång ett litet utnött bo. Men därmed hade hon skapat mycken lycka, fast anspråkslös lycka, sådan som trives på skuggsidan, sådan hon själv var. Hon var en av de sanna världsförbättrarne; hon förbättrade ej teoretiskt men praktiskt och faktiskt sin lilla vrå av världen, så långt hon kunde nå. Och mer kan ingen göra; det är bara räckvidden som är något olika för den ene och den andre av oss människor.

Annie Åkerhielm.

Man tager
TOMTENS SKURPULVER
till all rengöring

Man tager
TOMTENS TVÄTTPULVER
och får bländande tvätt

HON SOM BOR I DRAGARBRUNN

STUDENTSKAN GENOM STUDENTMAMMANS ÖGON

HUR STUDENTSKAN BOR OCH ÄTER VID FYRIS.

LIKSOM FÖRMODLIGEN I alla småstäder med universitet existerar det i Uppsala två världar, den borgerliga och den akademiska. Men inom den akademiska världen själv finnas många boningar. Studentskorna inhysas i en av dessa och för en tjugu år sedan voro de mera avskilda än nu, hörde så att säga mera officiellt än realiter till studentkåren.

Men det finns en länk mellan borgerligheten och studentkorna nu som alltid. Det är hon, som enligt gluntens definition »bor i Dragarbrunn och håller mig med mat». Enligt uppsalatraktionen, som dock saknar vetenskaplig bekräftelse, leva omkring hundra prästänkor på att hålla mat åt studenter, vilket numera även bör utläsas studentkor. Dessa prästänkor, bland vilka även andra änkor och även fröknar kunna inrangeras, se den ena studentgenerationen efter den andra passera genom sin matsal, där taket ibland hotar att lyfta sig på grund av diskussionens högt svallande vågor.

Hur ser då studentkan ut, sedd med dessa ögon, som kanske ibland kunna vara nog så kritiska? Låt oss med detsamma intyga, att hon står sig förvånande gott. De flesta student- och studentkemammor insupa med uppsalalufden det rätta ungdomssinnet, skulle de medföra någon brackighet i sin packning, blir den snart nog så illa tilltygad att den måste läggas av, antingen vederbörande vilja eller inte.

Men det blir allt vanligare, att studentkorna bo på rum, som termen lyder, och äta själva eller inta sina måltider ute. Man lever billigare så, då ett studentrum kostar från 40 kronor och maten från 60 kr. per månad. Det blir dock alltid och ofelbart ett matlag, en krets, som träffas var dag vid samma tid till måltiderna och matlaget har sin mamma, åtminstone i de flesta fall. Hon är varken blind eller döv, och om hon inte berättar så mycket om sina intryck av studentkorna, så är det antingen därför att studenterna roa henne mera att iakta eller också därför att hon inte vill.

Det finns en hel skala av dessa prästänkor eller moderniserade »fröknar Hoppenrath» i Uppsala. Först är det hon, som öppnat sitt hem för den akademiska ungdomen av andra skäl än ekonomiska. Även sådana studentmammor förekomma i Uppsala. Hon får eliten, då hon själv är i tillfälle att vraka och välja. Det är för övrigt andan i hennes hem man söker, det inflytande man vet skall utgå därifrån.

Vi ha talat vid en av dessa studentkemammor för eliten, men hennes namn ha vi icke rättighet att yppa. Under ett par decennier var hennes hem mötesplatsen för de kristligt och socialt intresserade i Uppsala. De studentkor hon närmast lärde känna hade en utpräglat kristlig läggning och ha också sedermera hållit samma kurs ute i livet.

Det var den kristliga studentrörelsens stora år i Uppsala, någon gång mellan 1900

Hon serverade alla studentkans måltider på rummet.

En ny arbetstermin står för dörren och många föräldrar skicka sina ungdomar till universiteten. Att då här läsa några jämförelser mellan förr och nu om studentkans bostad och väv i Uppsala och om hennes förhållande till "inackorderingstanten" torde ha sitt intresse.

Damerna ha nu gjort sin entré i postkupéerna för att meritera sig för de högre tjänsterna inom postverket. Och de ha redan fått smeknamnet Post-res-tanter. Här ses en debuterande post-res-tant, fröken Bertha Ekstrand.

och närmaste tiden före kriget. De studentkor, som kommo i hennes hem, ha nästan utan undantag intagit en ledande ställning på kristligt social grund. Några av dem äro förgrundsfigurer i den sociala verksamheten, för K. F. U. K. och missionen.

Minnena av den tidens studentgeneration blanda sig mest in i intrycken från de stora ungdomsmötena om somrarna. Studentkornas storartade insats i Uppsala Kristliga studentförbund har sin upprinnelse från den tiden. Stugrörelsen, denna sociala verksamhet, som arbetar med de gamla liberala idealen att sammanföra handens och andens arbetare hade sina första pionjärer bland Uppsalastudentkorna.

För en tjugu år sedan hade man i Uppsala mera tid för socialt arbete bredvid studierna, för intressen över huvud taget, och detta satte nog sin prägel på studentlivet. Hon som umgåtts med studentskeeliten från den tiden, berömmar också den nuvarande generationen för dess flit, men tror inte, att studentkorna av i dag ha mycket tid för socialt arbete. Förr var det nog mest de verkligt studiebegåvade, som kommo till Uppsala, nu har det blivit en ny kategori studentkor. Den är inte stor, men den finns, det är den sorten, som ligger vid universitetet för att roa sig.

Men vi skola kringgå denna lilla grupp, därför att den icke är typisk för uppsalastudentkan, inte ens från hennes inackorderingsfrus ståndpunkt.

Inackorderingsfrun själv får man numera inte föreställa sig som någon vithårig prostinna med svart, fotsid klädning och gammaldags benhårda principer. Hon kan lika gärna vara en yngre fru, fränksild eller änka med ett par uppväxande barn, som hon skall sörja för och ett litet kapital eller en pension som grundval, men den grundvalen räcker inte att lita till.

Hon blir ofta en förstklassig studentskemamma, kanske inte så intellektuell som de stränga fordringarna i Uppsala kräva, men med ett trevligt hem, där den ursprungliga trånga familjekretsen utvidgas till ett 20-tal ungdomar. Där förekomma skymningsbrasor med kaffebrickor och dans om kvällarna och Luciafirning i årets mörkaste tid liksom landsutflykter i slutet av maj. Till henne lämnas förtroendefullt de grönskande recentiorer av båda könen, som varje hösttermin slängas in i akademiskt liv för att finna sig tillrätta så gott de kunna. Hon ser intet annat hos studentkan än en utvecklade ung flicka, som hon allra helst vill tycka om och göra det trevligt för. Om studentkan vill gå andra vägar ut från hennes krets, vill emancipera sig och leva för sig själv, då förlorar hon kontakten med henne, och också inte tron på hennes renhårighet. Ty hon är född optimist och passar därför i ungdomens stad.

(Forts. sid. 98.)

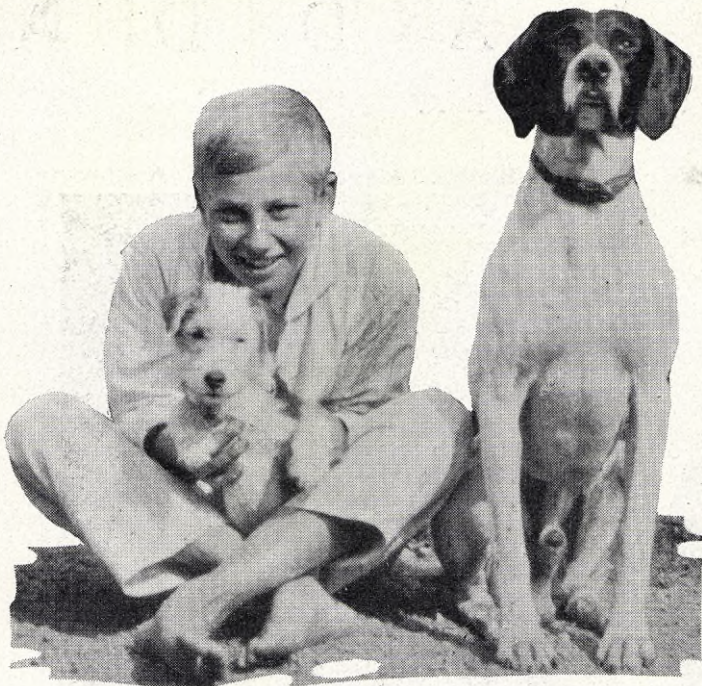
Drick **Champis**

RING bryggerier och vattenfabriker.

överallt —
men begär
det kalla!

Liptons Té är och förblir
det bästa.

LIPTON är världens största och
förförsta Téfirma.

Bankdirektör Billings son med familjens hundar.

EN GÅNG OM ÅRET ÄR HUNDEN aktuell och det är i januari när skatten skall betalas. Då klagas det och diskuteras och man vänder ut och in på problemet hund. Så gick diskussionens vågor höga i ett sällskap, där vi befann oss en kväll, tills någon kastade ut den ganska nära till hands liggande men icke förty salomoniska frågan: varför har man egentligen hund? Ja, det var en fråga, som det kunde ha sitt intresse att höra hundägarnas svar på och Idun har låtit den gå vidare.

En vän att prata med.

Greve Magnus Brahe har sedan 50 år tillbaka synts i sällskap med en liten hund av Yorkshire-ras. Folk har undrat hur en herre kan gå och förälska sig i ett sådant litet trassligt nystan, men det är just Teddies litenhet som greven sätter pris på.

— En liten hund, speciellt av den här rasen är lika klok som en jättehund och betydligt trevligare att ha i en stockholmsvåning. Det är ingen knähund, han sover i sin korg och är allt för livlig att vilja ligga i knät. Den enda möbel han hoppar på är stolen som är hans utsiktsplats från mitt fönster mot Kungsträdgården. Jag vill inte undvara hans sällskap på promenaden varken här eller på landet, jag tycker om att prata med honom när jag sitter ensam i mitt rum och det inger en slags trygghetskänsla att veta det han ligger i sin lilla korg i mitt sovrum. Det är för resten en av hans förtjänster att lika lekfullt och trevlig som han är på dagen, lika moltyst och stilla är han på natten.

Vidare tycker jag att min hund är en vacker hund. Den åsikten kanske inte delas av så många, man har inte hunnit vänja sig vid Yorkshire-rasens egendomliga typ eftersom Teddie alltid varit så gott som ensam om att representera den här i landet.

Hunden är ett föredöme för barnen.

Bankdirektör Magnus Billing svarade: — Dels är jag jägare, dels är jag hundvän och invand med att ha hundar omkring mig allt sedan jag var skolpojke. Men ett av de tyngst vägande skälen varför

VARFÖR HAR NI HUND?

VAD HUNDEN BETYDER SOM VÄN OCH SKYDD FÖR HUSSE OCH MATTE

NÅGRA HUNDÄGARE BERÄTTA.

jag håller hund i staden är att jag har barn. Jag anser att barn ha åtskilligt att lära av en hund, som vanligen är ett föredöme i plikttröhet, tålmod, trohet och andra vackra egenskaper som bruka vara mindre framträdande hos människorna. Vänskapen mellan ett barn och en hund kan vara fullkomligt rörande och den som i sin barndom varit riktigt god vän med en hund kommer förr eller senare underfund med att denna slags vänskap är den mest osjälviska som existerar.

Alltså gärna barn och djur,

ten klok och sällskaplig hund mycket av tomheten i ett hem.

Trofäst alla tillgivnen.

Grevinnan Blanche Bonde på Tjölöholm förenar nytta med nöje.

— Jag har, säger hon mina dvärgspetsar och caurrierter dels för att de äro mig tillgivna och trofasta vänner och dels för att det är min önskan att av de båda raserna söka frambringa den bästa möjliga stam.

Kapten Thorsten Kroplie, en av Sveriges mest framstående kennelmän och uppfödare av gordonsetters svarar kort och gott:

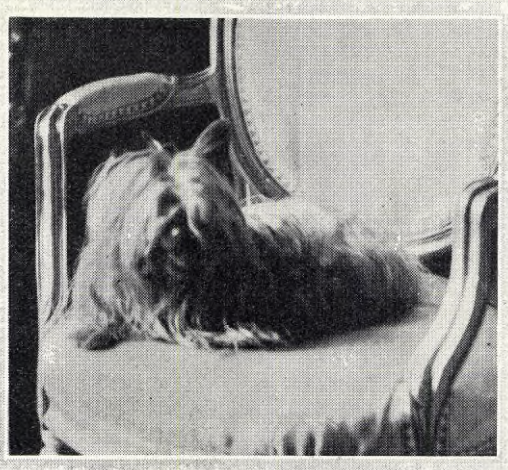
— För att jag är jägare. Annars skulle jag väl aldrig ha en jakthund i stan. Det är det värsta besvär som finns — en jakthund är döv och blind för farorna på Stockholms gator och man kan vara så gott som säker på att han slutar under en bil. Jag skulle annars inte ha någon hund i staden — jo kanske en liten en för min lilla flickas skull.

Hundar och grannsamja.

Grevinnan Judith Tiedemann f. Stackelberg som har en hel liten koloni praktfulla hundar i sitt Saltsjöbadshem deklarerar för sin hobby:

— Dels för att slippa skälla själv och dels för grannsamjans skull. Ni har ingen aning om vad man har trevligt med sina grannar när man har flera stycken hundar! Och så betyder ju hundskallet trygghet både för mitt och kanske grannarnas hus och hem. Den sista repliken för oss till minnes en sägen om stortjuven Lasse-Maja, som aldrig erkänt att han bävat för något mer än taxarna på Kavlås.

Det är nog mer än en ogärning som varit ogjord om det funnits en liten tax. — me.

Greve Magnus Brahes Teddie.

speciellt hundar — men de behöva ju inte kyssa varandra på nosen!

Ett hem utan hund är tomt.

Direktör Börje Israelsson har de senaste 25 åren alltid haft en Skyeterrier lufsande i hälarerna på sig. Det är bara några få gudabenådade som kunna finna skönheten hos en Skye, de flesta tycka att det gråa raggbyltet är obeskrivligt fult och tro att det tar förfärligt mycket baciller med sig hem i raggen.

— För det första kan varken jag eller min fru undvara hund, säger direktör Israelson och så ha vi fäst vårt hjärta vid denna s. k. fula ras som är otroligt klok och mänsklig. När man, som fallet är med oss, inte har några barn, förtar en li-

Grevinnan Blanche Bonde med sina berömda hundar.

Kobbs Äkta Kinesiska Théer
Obs! Lilafärgade etiketter.
Peking * Canton * Hongkong

Rekommenderas av Herrar Läkare.

D E N V Ä L K L Ä D D A

D A G E N S O L I K A T O A L E T T E R.

Trikådräkten i jumpermodell med extra jacka är den idealiska arbetsdräkten.

Den silkesmjuka angoratrikån och den kubistiska garneringen — en typisk kombination för säsongen och för korrekt förmiddagsbruk.

Förnäma och utsökta linjer i flytande tygstycken ger elegans åt denna middagstolett, som tack vare sitt slitstarka och diskreta material — crêpe Georgette — är synnerligen användbar. Ateljé Alex. S. Lenkert, foto.

På ett elegant té och en enklare middag passar denna icke lättsydda men sinnrika modell i mandelgrön konstsammet och isättning av beigefärgad, finveckad crêpe Georgette. Modell Louiseboullanger.

Stilklädningen — här i gul taft och tyll — firar triumfer på säsongens baler.

DET ATT VARA VÄLKLÄDD BETYDER knappast att ha förfärligt dyrbara och eleganta klädningar. Det betyder i stället att alltid ha den rätta klädningen för det rätta tillfället. Denna korrekta toalett får naturligtvis gärna vara dyrbar, men enkelhet medför heller ingen risk. D. v. s. billiga och sladdriga tyger äro inte särskilt lustiga, då är modellens billighet nästan att föredraga. Av två onda ting... Har man ett vackert tyg kan ju modellen förenklas till det otroliga nu för tiden.

Men nu skulle vi tala om henne, som gör anspråk på att vara välklädd. Och för henne behöver man kanske inte räkna med något antingen — eller. Den välklädda går aldrig ut med sidenkappa och hatt med espritruska kl. 10 på morgonen, utan då klär hon sig sportif — där har ni den nya modetermen, som överflödar i varje kontinentrapport nu för tiden och

som ni gör klokt i att inpränta. Trikådräkten är det idealiska morgon- och arbetsplagget. En elegantare form av trikåklädningen har man i angoran, den tunna, silkesmjuka trikåvävnaden, som är senaste skriet nu och som tar sig verkligt frestande ut i jumperklädningar, med eller utan kubistiska crêpe de chinefigurer som garnering. En teklädning, som också lämpligen kan tjänstgöra som enklare middagsklädning, hör också till den välkläddas oundgängliga utstyrsel. Satin, crêpe de chine, sammet, sobra modeller, gärna mörka färger och långa ärmar stå på lagtavlor för detta plagg.

Men när kvällen kommer kan den välklädda lämna de stricta vägarna och släppa loss hela fantasin. Dock gör hon nog ganska klokt om hon ser till att alltid ha åtminstone en stillsam aftontoalett i lugna, värdiga linjer, behagliga färger och enkel utstyrsel. Ty det är rent otroligt vad man har mycket användning för en dylik toalett. Såvida man inte har kort för tio stora familjebaler under säsongen finns det inte mycket plats för de stora galatoaletterna och de grandiosa stilklädningarna. Eller är felet bara det att vi äro lite blyga och osäkra ute i vimlet?

E P I S O D. A V S A N J A G R O S C H

KARL SCHULTZ VAKNADE PA morgonen vid mycket dåligt humör. De lättjefulla, sömniga tankarna rörde sig i hans hjärna i en tung och obehaglig härva. En stund kunde han icke förstå vad detta obehagliga var: fanns det i framtiden som en oundviklig, vidrig händelse eller i det förflutna som något redan fullbordat? Men plötsligt mindes han allt: i går hade han grälat med Herta. Det var så dumt, det hade skett för en småsaks skull och resultatet blev, att de blevo riktigt ordentligt osams och skildes utan att taga avsked. Ack vad det var tråkigt. Vad skulle han nu ta sig till?

Mot Herta kände han icke alls någon vrede, men hela denna historia var ytterst obehaglig, och han måste på något sätt försona det skedda. Om han skulle skriva ett brev till henne, taga hela skulden på sig, be om förlåtelse... Och han började i tankarna avfatta brevet: käraste Herta, i går bar jag mig åt som en åsna och sade saker, som jag icke menade, men i verkligheten... Vad var det i verkligheten? Nej, för tusan, så gick det inte att göra. Herta var envis, och när hon fått ett sådant brev, skulle hon säga: ja, du är en åsna, men vänta bara, så får du se, och så skulle det hela dra ut odrägligt länge, och han måste skriva på nytt och söka upp henne. Fy, så obehagligt. Nej, det var bättre att vänta på henne ute på gatan, omärkligt gå fram till henne bakifrån och ta henne med båda händerna om midjan.

Schultz föreställde sig mycket livligt, hur han gjorde detta och hur aptitlig Hertas solbrända kind skulle se ut i detta ögonblick, och han fick en ännu häftigare lust att så fort som möjligt göra slut på den dumma tvisten.

När Schultz hade tänkt på tre eller fyra olika sätt att åstadkomma försoning och icke bestämt sig för något, steg han makligt upp ur sängen, drog gardinen åt sidan

En ung students trångmål i kärlek och pengar.

och slog upp fönstret. Rummet, som han bebodde låg i översta våningen av ett gammaldags, anspråkslöst hotell med mörka korridorer och sned smal trappa, befolkat av andra studenter, lika fattiga som han själv. Genom fönstret skymtade den lilla tyska stadens svartnade tegeltak, och över de gamla husen syntes den grå himlen, överdragen med lågt hängande regnmoln.

— Usch, så ledsamt! tänkte Schultz och han ämnade just grundligt skälla ut både himlen och staden och troligen sig själv på köpet, då det knackade på hans dörr.

— Stig in! ropade Schultz. På tröskeln visade sig hotellets upppassare i smutsigt grönt förkläde och muttrade med hes röst: här är ett rekommenderat brev till er.

Schultz tog brevet och vände förvånad på det, såg på den obekanta stilen och bröt det hastigt. I brevet låg ingenting utom en check på tusen mark, ställd på honom, Karl Schultz. Han såg än en gång på adressen och läste: Karl Schultz, Hotell Schweizerhof, Eisenbahnstrasse 12.

Vad katten nu, tänkte Schultz, vem har skickat mig tusen mark? Det var konstigt. På checken syntes ingenting utom en oläslig namnteckning, på kuvertet stod varken avsändarens namn, eller adress.

Det var konstigt, upprepade Schultz ännu en gång, tusen mark, det var utmärkt! Och plötsligt kom han att tänka på Herta, och en glad tanke for genom hans huvud. Han skulle ge henne en stilig present, så borde han reda upp saken!

Plötsligt började hans tankar röra sig med ovanlig snabbhet.

Det gick naturligtvis icke an att uppenbara sig med tomma händer. Att han icke tänkt på detta förut. Kanske hade han icke gjort det därför att han icke hade pengar att köpa något ordentligt. Han kunde ju icke gärna komma med två rosor eller

med ett tiotal plommon. Men nu var det en annan sak, han kunde ge henne vad som helst, ett klockarmband t. ex. eller en ring eller en brosch eller en klädning, eller... med ett ord, vad som helst. Det var förträffligt.

Den ena angenäma tanken efter den andra föresvävade honom, och det dök upp andra, som aldrig förr fallit den hederlige studenten Schultz in. Han föreställde sig livligt, hur Herta förläget lutade sig fram för att betrakta presenten och sedan fäste de stora strålande ögonen på honom, dessa ögon, vari det tändes så muntra gnistor. Och munnen skulle le halvöppen och fuktig, och hela hennes varelse skulle vara så foglig, vänlig, varm... Det var icke samma Herta, samma lilla upppasserska på konditoriet, som han promenerade med om söndagarna i stadsparken, vars hand han brukade trycka så betydelsefullt och vars kind han någon enstaka gång kunde få kyssa i en ödselig allé. Nej, hon stod nu framför honom i ett helt annat nytt ljus. Det öppnade sig stora möjligheter, kände han plötsligt, att han kunde tala till henne och behandla henne på ett helt annat sätt. Tänk bara, tusen mark, det var inte småsaker...

Ja, men varifrån kommo egentligen dessa tusen mark? Vem hade i grund och botten sänt dem till honom? Men vad angår det mig, vem som skickat dem? tänkte han. Den där bryggaren, som jag träffade på badhuset, kanske sänt dem. Vad betyda tusen mark för honom. Han vet ju, att jag inte äger ett öre. Varför skulle han icke sända dem? Om jag vore rik, skulle jag säkert sända pengar till studenter. Och varför inte? Naturligtvis icke till vem som helst, den där långnästa grevesonen behövde ju ingenting, och inte den där, som i går kväll flyttade in i nummer 17 i korridoren... Han var klädd som en operettenor, han är naturligtvis rik. Men det finns

(Forts. sid. 99.)

I Bromma kyrka sammanvigdes lördagen den 14 januari borgmästaren i Nora Ake Edvardsson och fröken Märta Norelius, adoptivdotter till f. d. bergmästaren C. Oskar Norelius och hans maka, född Fahlstedt. (Foto: Sven Åsberg.)

Bröllop firades i Stockholm onsdagen den 4 januari mellan docenten Filip Olsson och fröken Rosa Hellström, dotter till framlidne godsägaren Claes Hellström och hans maka, född Carlsson. (Foto: Sven Åsberg.)

Dagens bibelord.

Utvalda för Idun av prinsessan Ebba Bernadotte.

Du gav mig din frälsnings sköld och din högra hand stödde mig och ditt saktmod gjorde mig stor.
Psalm 18: 36.

Jag skall giva dem hjärtan till att känna att jag är Herren.
Jeremia 24: 7.

Se jag är Herren allt kött's Gud, skulle något vara så underbart att jag icke förmådde det.
Jeremia 32: 27.

Jag är vinträdet, I ären grenarna. Om någon förbliver i mig och jag i honom så bär han mycken frukt, ty mig förutan kunnen I intet göra.
Joh. Ev. 15: 15

Lär mig att göra din vilja, ty du är min Gud.
Psalm 143: 10.

Sätt o Herre en vakt för min mun bevaka mina läppars dörr.
Psalm 141: 3.

Jag säger till Herren: Du är min Gud, lyssna o Herre till mina böners ljud.
Psalm 140: 7.

Lägg fram det för Herren, vad än det må vara som fyller med oro och ångslan din själ. Han hjälper i trångmål, i nöd och i fara, och allt vad dig fattas han känner så väl.

Lägg fram det för Herren och frukta blott icke att komma för ofta till honom igen.

Han tröttnar ej höra din bön och dina klagan hur jordiska vännar än tröttna vid den —

En hälsodryck för alla är
"MATTE REAL"

Äkta Brasilianskt Hälsoté
I ORIGINALFÖRPACKNING.

Gen.-representant för de nordiska länderna HANDELSFIRMAN BRASIL, Skånegatan 31, Göteborg. Repr. för mellersta och norra Sverige A.-B. CARL MORTON, Skeppsbron 36, Stockholm.

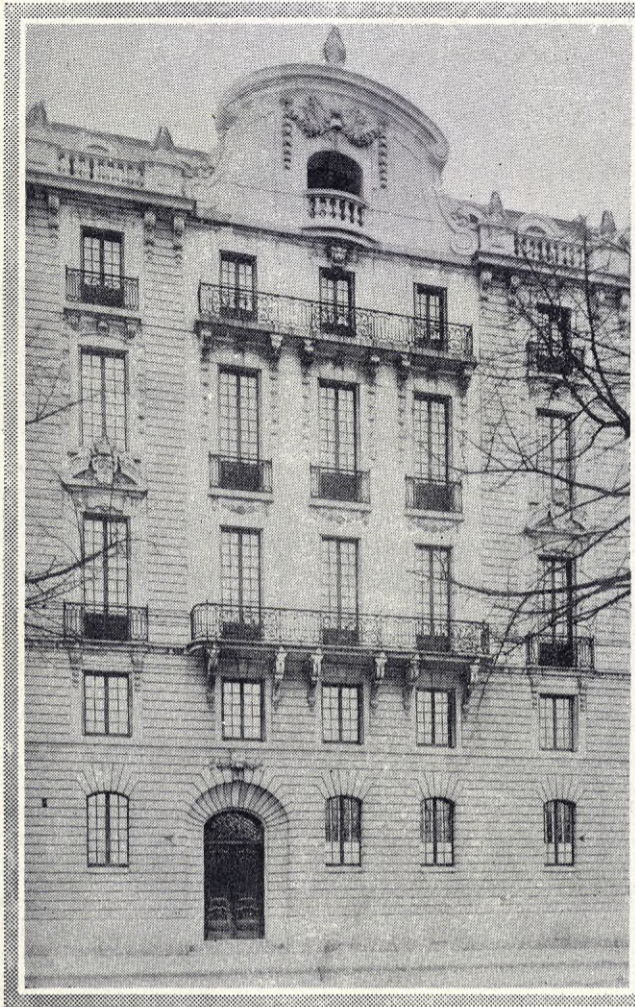
D:r Epéry, Paris, säger:

Matte är uppehållsmedlet vid vandringar, vid trötthet och mödosamma arbeten. Jag tager Matte när jag har en kraftansträngning att göra, när ett svårt tröttnande arbete väntar mig. Det fördubblar min energi och lämnar mig varken trött eller olustig när jag slutat.

MARMORPALATSET VID DJUR

HEMMA HOS FRIHERRE CARL-FREDRICK BENNET OC

Ett av huvudstadens ståtligaste hem får läsaren här göra besök i, då vi ge en skildring av Rosens palatset och dess värdfolk.

Rosenska palatset, marmorfasaden åt Strandvägen.

Friherre Carl-Fredrik Bennet.

Friherrinnan Hedvig Bennet, född Tham.

Matsalen. Längst t. h. friherrliga ätten Bennets stamfader Wilhelm, en av kung Karls bussar.

Baron Bennets skrivrum.

MITT FÖR DJURGÅRDSBRON, LIGGER ett litet marmorpalats, f. ö. det enda privathus i Stockholm som är uppfört av så förnämligt byggnadsmaterial.

Rosenska palatset uppfördes vid sekelskiftet för greve Clarence von Rosens räkning efter ritning av professor Claeson. Och den författare som skildrade byggnadsverket slog nog huvudet på spiken både när han förklarade det vara en arkitektonisk pärla och när han förmodade att "byggnaden uppförts utan hänsyn till kostnader."

Det fortsätter att vara marmor även sedan man kommit innanför den ståtligt utsmyckade,

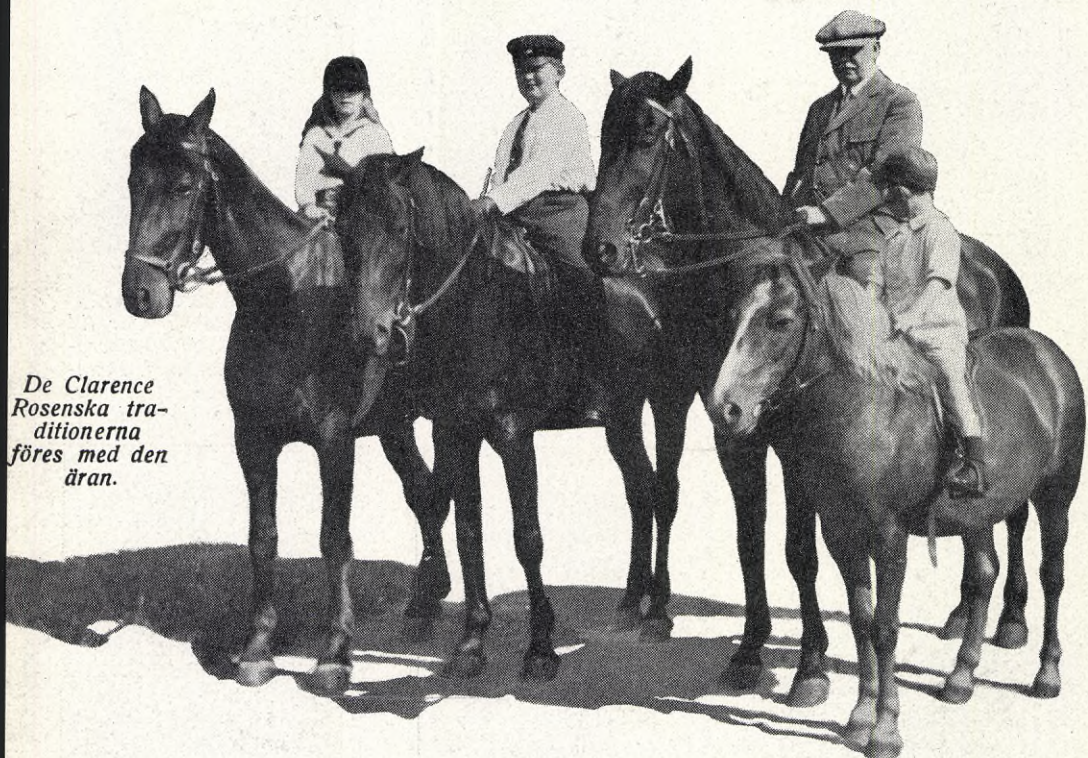
grönoxiderade porten. I vestibulen är golvet av inlagd marmor och väggarna till axelhöjd beklädda med samma ädla material, rosafärgad, italiensk. Här står också Alice Nordins vackra marmorstaty "Välkommen". Paraddrappan som går genom palatset ända upp till femte våningen är också liksom väggarna till brösthöjd av italiensk marmor i stora, massiva stycken.

Våningen i tredje golvplanet, den som under Rosenska tiden var den egentliga festvåningen tjänstgör nu som bostadsvåning åt husets nuvarande ägare, friherre Carl-Fredrik Bennet och hans friherrinna, född Tham. En-

trén till den våningen utgöres av en ståtlig hall med marmorportik, vars tak uppbäres av en massiv dubbelkolonn av Carraramarmor. Innanför ligger herrummet, som verkligen inte har något gemensamt med den tråkiga interiör i skinn och mahogny som vi vant oss att förbinda med begreppet herrum. Utom böcker och ett rikt beslaget skrivbord finns där en gammal möbel, soffa och fåtöljer, klädda med korsstygnbroderat möbelyg i blått. Det är ett rörande tålmodsbete nedlagt på några meter stramalj, och säkert utfört av någon österrikisk Edeldame som trots att världen, d. v. s. hennes slott vore evigt bestån-

FÅRDSBRUNNSVIKENS STRAND

FRIHERRINNA, F. THAM, I ROSENSKA PALATSET.

De Clarence Rosenska traditionerna föres med den äran.

Hallen i tredje våningen med trappuppgången till sovrummen.

Friherrinnan Bennets rum.

dande. Möbeln förvärvades någon gång från samma österrikiska slott av en medlem av släkten Tham.

Den vackra barocksalongen, som kommer näst herrummet i fil är hållen övervägande i duvgrått och lila. Från väggarna både här och i föregående rum blicka emot en bistra krigare och pudrade kavaljerer, anfäder till husets herre. Och i matsalen, ett magnifikt rum med dekorer i 1700-talsstil, hänga porträtten av hjältekonungarna Karl XII och Gustaf II Adolf. Kung Karl stod i stor tacksamhetsskuld till friherrliga släkten Bennets stamfader, Wilhelm B., vars porträtt också pryder matsalen. Det var honom som Stenbock kallade "en kärna av officer". Då han var kornett räddade han kungen vid Klissow undan en överlägsen styrka, var sedan med i segrar och nederlag i Ryssland, följde kun-

gen till Turkiet, for i hemlig beskickning till Tsar Peter, blev överste och slogs vid Hälsingborg, blev general och förde förtrupperna under fälttåget i Norge. Det värsta uppdraget var väl, då han förde underrättelsen om kungens död till Stockholm och på samma gång skulle framställa till drottning Ulrika Eleonora den hemliga "deklaration, det generalitetets oryggliga föresats vore, att H. K. H. avsvure suveräniteten". Hur drottningen upptog generalitetets budskap är inte bekant, men general Bennet blev senare både friherre och landshövding och överkommendant.

En annan berömd ättemedlem var Karl Stefan Bennet (död 1871) som målat bl. a. det ståtliga porträttet av drottning Lovisa i kröningsdräkt på Ulriksdal.

Rosenska palatset är emellertid inte bara en marmorfasad åt Strandvägen, det är

också en byggnad åt Storgatan. En peristyl, prydd med ett par hästgrupper förenar de båda byggnaderna. Den senare har fasad mot gatan av puts och huggen kalksten och prydes mot gårdssidan av ett vackert slottsur med slagverk. Över denna byggnad svävar greve Clarence's ande. Bottenvåningen är nämligen inrett till ett mönsterstall med plats för 8 hästar. Där stodo en gång Clarence von Rosens berömda kapplöpare — det talades vitt och brett om hur förnämligt de där hästarna bodde. De hade t. o. m. badrum, vilket knappt Kungliga Slottet hade på den tiden. Ett väl inrett och försett vagnhus, på modernt språk garage, hör också till stalldepartementet liksom fyra sel- och stallknektstämrum. En ljuvligt doftande höskulle och en havrebod över stallet påminner ännu om 90-talets Stockholm, då bensinlukten var en främmande parfym. Baron Bennet är också mera hästkarl än motorman och han och familjens fyra käcka ungdomar bilda ett litet ryttarkompani när de dagligen sporta på Djurgården.

Familjen Bennet räknas av härvarande franska beskickning och andra i Stockholm vistande franska familjer som landsmän och deras vackra hem är en mötesplats för den förnäma främlingsvärldens spetsar. På grund av sin affärsverksamhet har nämligen baron Bennet vistats mera i Paris än här hemma och det är bara ett par år sedan pariserhemmet helt upplöstes. Underligt nog för en svenska som acklimatiserats i parisisk omgivning, längtar inte friherrinnan Bennet tillbaka till världsmetropolen. Hon är så typiskt ursvensk till kynne och apparition och härstamning. För övrigt — vem skulle kunna längta till Paris i ett marmorpalats vid Djurgårdsbrunnsviken!

TH. K—E.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

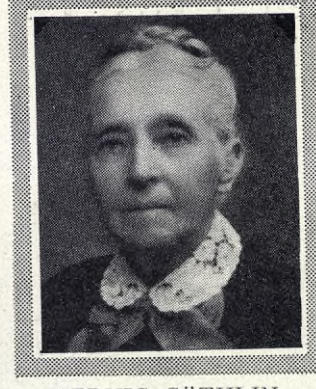
LOTTEN ÖHRWALL.
F. Widén, Askersund. Änka
efter f. d. provinsialläkaren,
dr Per L. Öhrwall.
80 år den 29 januari.

NANNY NILSSON.
F. Giertsson, Stockholm. Änka
efter godsägaren, led. av
Riksdagens andra kammare
N. J. Nilsson, Grofva.
80 år den 30 januari.

ANNA EGNELL.
F. Härd af Segerstad. Gränna.
Änka efter borgmästaren
Victor Egnell, Gränna.
75 år den 1 februari.

HEDVIG GÖTHLIN.
F. Geijer, Uppsala. Änka
efter överläkaren vid Vadstena
hospital, dr Gustaf
Göthlin.
75 år den 1 februari.

NINNA BRUNCRONA.
Fröken, Uppsala. Dotter till
ryttmästaren G. M. Bruncrona
och hans maka, f. Bruncrona.
70 år den 31 januari.

EBBA FRANCKE.
F. Howing, Kalmar. Maka
till f. d. godsägaren A. Wilhelm
Francke.
70 år den 3 februari.

TERESITA REVENTLOW.
F. grev. Sparre, Tyringe. Änka
efter underlöjtnanten, greve
Conrad Reventlow.
65 år den 28 januari.

ANNA SILLÉN.
F. Flanck, Stockholm. Änka
efter kyrkoherden i Hedesunda
Alfred Sillén.
65 år den 29 januari.

SOFFI LINDEGRÉN.
Fröken, Stockholm. Opera-
sångerska. Dotter till gross-
handlaren J. D. Lindegrén.
65 år den 31 januari.

MARIA FÜRST.
F. Tinnerholm, Härnösand.
Änka efter överingenjören
Oscar F. Fürst.
65 år den 1 februari.

STINA KJELLGREN.
F. Pettersson, Stockholm. Maka
till herr Nils Kjellgren,
Stockholm.
60 år den 26 januari.

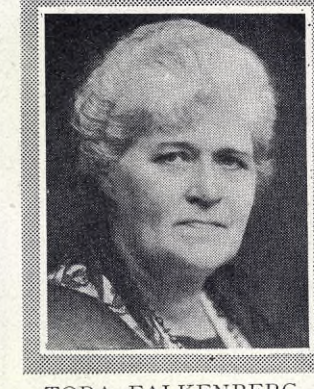
EUGENIA HJÄRNE.
F. Larsson, Göteborg. Änka
efter kassören vid Göteborgs
fattigvård Axel F. Hjärne.
60 år den 29 januari.

SARA PAHLMAN.
F. Bredenberg, Stockholm. Maka
till rektorn för Bröderna
Påhlmans Handelsinstitut
John M. Pahlman.
60 år den 31 januari.

ANNA CEDERSTRÖM.
Fröken, Stockholm. Dotter
till med. och fil. dr. frih. C.
G. Cederström o. hans maka,
född von Schéele.
60 år den 1 februari.

TORA FALKENBERG.
F. Törngren, Södertälje. Maka
till godsägaren, greve Henric
Falkenberg.
60 år den 3 februari.

MARIA LARSÉN.
F. Gyllensvärd, Halmstad. Maka
till ledamoten av Riksdagens
första kammare G. A. Larsén.
55 år den 30 januari.

IDA MUHL.
F. Guilletmot, Borås. Maka
till kaptenen C. Conrad S.
Muhl.
55 år den 31 januari.

EVA AUGUSTA ÖSTGREN
F. Dalén, Anundsjö, Bredbyn.
Maka till kyrkoherden i
Anundsjö Nils Östgren.
55 år den 1 februari.

LAURA EHRENBORG †.
F. Mellqvist, Norrköping. Maka
till grosshandlaren Helge
G. Ehrenborg.
* 1853, † den 20 december.

ELEONORA RASMUS-
SON †.
F. Borgman, Trälleborg. Änka
efter regementsveterinären
O. Rasmusson, Trälleborg.
* 1855, † den 12 januari.

Bjud på tårta

som Ni bakar
bäst med

RUMFORD

— hälsosamma — Bakpulver

EN SKÖN STUND SOM MOLLUSK

I ETT SÄLLSKAP FRUAR KOM MAN häromdagen att tala om vad man gjort, då man varit ensam, d. v. s. då fruarnas herrar, som nu sutto i rummet bredvid, varit borta. En av fruarna hade ställt till med storbak, en annan hade fräsat i lagningar och rivit fram hela sin lapplåda, en tredje hade bjudit hem ett »flickgäng» och så vidare. Alla hade slarvat med sina måltider och passat på att magra.

Det var lustigt att höra allt detta. För ett par timmar, ett par dagar hade dessa gifta lyft av ett samlivets vaneok och gjort saker, som om mannen varit hemma, skulle antingen berövat dem makens närhet eller givit anledning till hans kritik. (Finns det någon man som inte avskyr sin hustrus lappåse? Jag har en koffert full med lappar...) Det finns äktenskap, där mannens frånvaro är en given sak — sjöofficerarnas, sjökaptenernas hela graderna utefter, handelsresandenas, politikernas. Där lever hemmet sitt vanliga liv och den stora festen är, då mannen kommer hem, vare sig från långresa eller någotsånär i tid till middagen. Men i de hem, där mannen har regelbundna tider och förefinns normalt ofta hemma, uppstår en egendomlig lucka, om han oväntat är borta.

Luckan uppfattas olika, beroende på äktenskapets ålder. I ett ungt äktenskap är en sådan lucka en katastrof! I ett äldre äktenskap... Ja, det är hemskt att upptäcka att katastrofen inte är katastrofal. Men

En stund som mollusk kan ha sitt berättigande, men framförallt sitt stora behag, det ha vi nog känt lite var och kunna därför instämma i författarinnans roliga skildring.

övergången till det icke-katastrofala har ju varit omärklig och återseendet blir kärt. Man ler litet invärtes över att man haft det skönt, fått göra som man vill. Även om det man gör är så lovligt som att baka eller sy sig en sovsäck, är medvetandet att få styra och ställa alldeles utan observation en viss avkoppling för dessa som gå i par eller familjeflock.

Häromkvällen var jag totalt ensam hemma. Stackars maken på kontoret, barnet på julbidning, kökets härskarinna på namnsdagskalas. Med huvudet fullt kom jag som vanligt hem — det skulle göras och det. Symaskinen stod redo, allt möjligt var som vanligt i behov av ingripande som det blir i somliga mera rörliga hem, de som icke se ut som Bygge- och bointerörer.

Efter bara en halvtimme föll allt jäkt av mig. Jag firade min ensamhet med att göra absolut ingenting. Rena rama ingenting. Fyrade på en brasa, en hänsynslös lyxbrasa. Gick och tummade på saker, satt och hängde, vankade omkring, beskådade mitt hem, såg ut genom fönstret — gjorde ingenting på fyra tomma, sköna, tysta timmar. Tankar kommo och gingo, de fingo hållas. Jag strök mig över håret — om

jag skulle passa på att tvätta det? Usch nej. Där fanns en fläck på parkettgolvet — om man skulle, nej! Te? Nej. Stoppa strumpor, nej. Ingenting.

Det var en underlig upptäckt, denna belättna, dävna haremslättna. Är man bara flitig och skapligt pliktrogen när någon ser på?

Ånej, att upprätthålla en sådan bluff ha vi icke krafter till i vår tid. Mollusker äro sällsynta och bli vanligen i längden utskratade, ett skratt vari döljer sig en smutt avundsjuk beundran för den sega uthållighet de verkligt lata visa i talangen att värna om sin lättna.

Det var bara en stunds tystnad, denna tystnad som vår tid funnit är en högtid, så stor, att man visar sin sorg över fallna soldater genom att tiga en minut. En stunds andakt, en hemmets och familjens andakt, tillbragt under ett sysslolöst avnjutande av just detta hem. En stund, då man fann att man hade det.

Och då man i sin ensamhet var lyckligt medveten om att familjen på sina olika håll snart skulle dragas hemåt igen och stampa av sig snön och dra in frisk kyla och luften åter skulle fyllas av livets röster och symaskinshjulet skulle börja snurra. Allt lyckligare än nyss, med minnet av stillheten förut, hemmet att vanka omkring i eller komma hem till och som bara de orimliga tro är satt på avskrivning.

VERA v. KRÆMER.

DAMERNAS DISKUSSIONSKLUBB

En orättvis fördelning.

En fru med egen inkomst och som sköter hemmet ensam och bestrider en stor del av de löpande utgifterna, anses ändå inte ha bidragit tillräckligt till hemmets underhåll. Det förefaller oss som ett slags hustrumissandel i finare form. Eller vad säga Iduns läsarrinnor?

Jag är en självförsörjande kvinna, sedan snart 20 år tillbaka, gift med en tjänsteman, och det är uppdelningen av våra inkomster och utgifter som vållar svåra slitningar inom vårt äktenskap, ja som hotar att alldeles ödelägga detsamma. Min mans inkomst uppgår till ungefär 5,000 kronor per år plus husrum och ved in natura och min inkomst till ungefär 2,000 pr år. Detta mitt arbete utom hemmet hindrar mig dock ej mer än att jag själv alldeles utan hjälp utför alla hemmets sysslor. Vi ha ett barn, en flicka i femtonårsåldern som går i flickskola, och är inackorderad i stad under läseterminerna. Nu är det ju så att makar enligt lag skall vara och en efter sin förmåga bidra till hemmet och familjens underhåll och det är just dessa skyldigheter jag ville bedja Idun säga sin mening om. Vi ha hittills fördelat våra inkomster så att på min lott har kommit all nyanskaffning, mattor, gardiner, sängkläder, servis m. m. samt underhåll av hemmet i övrigt. Vidare kläder jag mig själv och vår flicka fullständigt. Så

har jag på mitt konto kött, fisk, mjölk, ägg, ja allt som tarvas i matväg och som inte finns i en vanlig kryddbod på landsbygden. Min man betalar specier, inackorderingen och skolvgifter för flickan, lyse, husrum och ved som ovan sagts. Nu kommer min man och fordrar, att jag skall hjälpa till med avgiften för flickans inackordering, och det är detta som jag reagerar kraftigt emot. Jag tycker, att jag gör vad på mig ankommer, i all synnerhet som jag, som redan sagts, sköter hemmet fullkomligt ensam. Min man har aldrig betalt ett öre till hjälp i hemmet av något slag. Vi ha ju talat om saken så många gånger men han är alldeles omöjlig. En hustrus arbete i hemmet skall inte räknas, det är något som en gift kvinna självfallet är pliktig att utföra helt

enkelt. Att detta arbete har något med försörjning att göra kan han inte alls inse. Nu har jag framlagt saken precis som den är, och nu vill jag veta, om mitt bidrag till hemmet är för litet, och min man alltså har rätt att fordra mer av mig. Kanske finns det någon mera självförsörjande hustru, som befinner sig i samma belägenhet som jag, och som kan ha nytta av att saken kom att dryftas i Iduns spalter. *Upprorisk hustru.*

Det är inte så enkelt som "Nixi" tror.

Fru Dagmar väcker fortfarande gensagor. Här är ett nytt inlägg:

"Fru Dagmars" problem

förtjänar nog att härskådas litet närmare och så enkel som "Nixi" tror, är inte dess lösning. "Frivilligt socialt arbete, där går ni inte i vägen för någon, säger Nixi. Där har ni sjö att ösa ur, om ni vill." Ja visst, den som själv ägnar sig åt socialt arbete vet bättre än någon annan, hur sant detta är. Men å andra sidan är erfarenheten av de frivilliga sociala arbetarna för oss, som verkligen arbeta, inte vidare uppmuntrande.

Det går som en våg av hänförelse ibland genom hela landet, en stor olycka, ett förfärligt nödläge, som skildras med gripande detaljer i pressen och alla röras. Det finns ingen ände på fina och rika fruar och fröknar, som vill hjälpa och som strömma till de sociala organisationerna. Där sätts de genast i arbete, men till att börja med blir det oftast mycket enkla, mekanis-

Pärilhalsbanden ha nu härjat så länge att deras tid börjar rinna ut. Och Paris har redan funnit deras ersättare i ett nytt slags glashalsband, dels i olika färger, dels i bergkristallustre, som anses högst chic. I dagarna har nyheten gjort entré även inom svenska landamärens. I mitten ovan ses det moderna glashalsbandet i rubinfärg med armband. T. h. halsbandet i ofärgat glas påminnande om prismorna i en kristallkrona. T. v. ett modernt fantasigarnityr i grova guldflätor med blå stenar. (Smyckena välvilligt ställda till förfogande av N. K. och Gerda Janson & C:o.)

ROTEN

och upphovet till de i våra dagar så vanliga företeelserna håravfall och begynnande skallighet — nämligen mjällbildning och torr huvudbotten — försvinna inom kort fullständigt vid daglig, omsorgsfull behandling med

WATZINS Keratinhårvatten och Keratinsvavelpomada

Ha vid av leg. läkare kontrollerade försök visat sig öka hårväxten med ända till 15,6% vid behandling varannan dag.

Gahns
Upsala
Kungl. Hovleverantör

RADIOAKTIVT VATTEN

verkar stimulerande på magsaftkörtlarna, stegrar urinsyretsöndringen, ökar ämnesomsättningen, sänker blodtrycket, verkar lugnande på nerverna. — För bekämpande av gikt, ischia, led- och muskelreumatism m. m. synnerligen verkamt. För att möjliggöra ett mera allmänt bruk av våra Radeliemelement ha vi sänkt våra samtliga priser med 20 procent. Prospekt kostnadsfritt.

Kontroll: Thor Ekecrantz, prof., John Rosengren, leg. läk.

A.-B. Radeliemelement Radioaktiva Vatten

(Firman grundad 1909)

Humlegårdsgatan 29. Tel. 38 13. Stockholm.

Smörgåsen vinner!

SE NAP
är den äldsta
aptitväckaren
och den bästa
ty den
BEFORDRAR
MATSMÅLTNINGEN

Ni tröttnar aldrig på Edra smörgåsar, om Ni tar en smula Colmans senap till pålägget. — De få en så aptitretande, pikant smak.

Colmans SE NAP

Blanda den **FÄRSK** varje dag

ka uppgifter. Kanske kunna de skriva på maskin, och då få de ibland skriva adresser på kuvert eller dylikt. Är det gott om arbetskraften, kan man också sätta dem att skriva adresserna för hand. Men sådana små missöden, som att ett brev med den vackra adressen *Stadsministern* en gång höll på att slippa ut till regeringens högste chef, får man vara beredd på att avvärja. Några av de frivilliga krafterna visa sig mycket användbara, det skall i rättvisans namn erkännas. Men de flesta ha ett par allvarliga fel: de sakna uthållighet och de ha oklara begrepp om vikten av påpasslighet. När de börja tröttna på att regelbundet komma till ett tämligen enformigt arbete, få de alltsomoftast viktiga förhinder: en lunch, som de absolut måste gå på, en provning, som de omöjligt kunna försumma. De banor, som deras tillvaro annars rör sig i, skära sig med det nya arbetets kretsång. Men skall man ha verklig nytta av arbetskraften, måste man kunna lita på att den alltid finns tillhands. Vad säger nu Nixi om Fru Dagmars utsikter i det sociala arbetet?

Socialt arbetande.

Hur uppförde sig den nu äldre mot de gamla i sin ungdom?

Om människorna inte vore så egoistiska utan mera kärleksfulla, skulle ungdomen inte dra sig undan de gamla anser signatören Ebon som svar på Tant Lisas klagolåt.

När en äldre människa klagar över bristande uppmärksamhet från de yngres sida så bör denna äldre människa tänka över hur hon själv var emot de äldre när hon var ung. Om hon som ung älskade de gamla. Ty det är på kärleken det beror. Och kärleken människorna emellan kan inte grundläggas tidigt nog. När jag själv var ung älskade jag de gamla nästan mera än mina jämnåriga. Jag tyckte de voro så bullersamma och jag har alltid älskat friden och lugnet. Jag minns på bjudningar hur jag helt resolut gick ifrån de unga in i ett rum där de äldre sutto. Hur skönt där var och hur roligt det var att prata med dem. Jag blev en gång bjuden som ensam gäst — vilket jag ännu tycker är härligt — för att spela för ett par äldre damer. Och nu, när jag till åren är gammal vorden, tycker jag att det är allra roligast att prata med de unga. Och jag är kamrat till dem, som jag kunde varit mormor åt. Se, det är kärleken det beror på. Älskar man de äldre när man är ung, så älskar man de unga när man blir gammal. Och kärlek föder genkärlek. Men observera: den förfinade kärleken *fordrar ingenting* — den bara ger. Så fort kärleken är byggd på fordran, så har den förlorat sin arom, om jag så skall säga. Och allt det, som bara göres för att det så skall vara är i det hela inte värt mycket. Fordra inte så mycket i det yttre. Lyft din blick från allt det som ligger dig närmast — här finns ju så många andra att strö ut kärlek, vänskap, deltagande och goda gärningar åt. Dagen räcker knappt till för allt det som kan göras. Och långt ifrån allt av detta faller på hälleberget. Ebon.

En stor målares hustru.

Skönheten som hade friare t. o. m. på sitt bröllop.

Om vår store målare Marcus Larson och hans vackra fru erinrar sig en släkting till dem några minnen, värda att nedtecknas.

DÅ JAG EN SOLIG SOMMARDAG för flera år sedan cyklade förbi Gusums lilla vackra kyrkogård, erinrade jag mig plötsligt, att min moster — fru Marcus Larson — begravdes där 1904.

Jag steg av cykeln och uppsökte gravplat-

IDUN

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av

Frithiof Hellberg

Redaktör:

Eva Nyblom

Redaktionen: Kl. 9—5 Expeditionen: ... kl. 9—5
Norr 9803 — Norr 402 Norr 1602 — Norr 6147
Verkställande direktören Annonsskontoret: Norr 6147
Norr 4304 Annonsschefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Helmar. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Lediga platser och platssökande 30 öre, minimipris 3:60.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A.

Praktupplagan

Uppl. B.

Vanl. upplagan

Helt år 17:— Helt år 15:—
Halvt år 9:— Halvt år 8:—
Kvartal 4:50 Kvartal 4:25

STEINWAY & SÖNS

Flyglar och Pianinon

Den oöverträffade förebilden för hela världens pianofabrikation.

Ensamagentur:

LUNDHOLMS PIANOMAGASIN

STOCKHOLM - Jakobsbergsgatan 39

Bevara Eders mästa figur! Hav där för alltid en ask Crystallosette till hands och använd dessa i stället för det starkt fettbildande sockret. De kosta endast 50 öre pr ask om 500 st.

Badinrättningen

Telefon Sö. 330 56 och Sö. 4867.

Establerad 1875.

Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badstugugatan 4.

Tvättinrättningen

Telefon Sö. 336 30 och Sö. 15735.

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa ställa ej blott omedelbart de olidligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktig hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2:40 och 0:90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterapningar!

Begär alltid Vitrum's tillverkningar:

Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel.

Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxermarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält, fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals

Laboratorium, Stockholm.

Samtliga preparat finnas på alla apotek.

Vävskedar,

Solv, Skyttlar, Spännare, Bobiner, Varpor samt övriga vävredskap för hemslöjd köpas fördelaktigt från

John A. Thulin & C:o Vävskefadsfabrik, Norrköping. Tel. 393. 670.

Nyckeln till hälsa

är att rensa magen och tarmarna från osunda rester, utdriva urinsyra från kroppen samt upprätta blodet, där med avlägsna själva orsaken till illamående och sjukdomar.

En huskur Frukt-Salt-Samarin är härtill synnerligen välgörande. Magsyra och Huvudvärk försvinnar. Värk i kroppen, Reumatism och Nervsmärtor skingras. Hälsa, krafter och Välmående återvinnas.

Frukt-Salt-Samarin verkar välgörande på hela organismen och omedelbart upprättande. Pris per burk kr. 2.50 som räcker till 30 glas Samarin hälsovatten Säljes å Apotek, i Drog-, Kemikalieaffärer m. fl. ställen.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

GENERANDE HÄRVÄXT

Det som är ett religiöst bruk och som påbjudes för Österns kvinnor kräves nu av samhällslivet över hela världen. En missprydnad och generande härväxt tolereras icke längre. Millioner damer och flickor hava funnit att Veet erbjuder den idealiska metoden för avlägsnande av dylikt hår. I motsats till rakapparater stimulerar det icke härväxten och saknar alla de oönskliga egenskaperna, som vidlade depilatorer. Ni stryker endast på den parfymade, sammetslena cremen direkt från tuben, väntar några minuter, sköljer av, och huden är mjuk och len och utan ett enda hårstrå. Belåtenhet garanteras. Veet kostar kr. 1:75 och kr. 3:25 per tub. Att tillgå hos alla hårfrisörskor, parfymaffärer, kemikaliehandlare, apotek etc. Enqvist, Holme & Co. A/B, Vasagatan 15-17, Stockholm. Veet är originalcremen för borttagande av hår. Skydda Eds för efterapningar och dåliga ersättningar.

VEET AVLÄGSNAR HÅR SOM GENOM ETT TROLLSLAG

Rågummisulade Dampromenadskor

i brun prima bozkalu, läder och gummilack Kr. 21:—

Di: utan rågummi Kr. 17:50

Säljes i Oscaria-affärerna samt direkt från

Skofabriks A.-B. Oscaria ÖREBRO.

Den stora UTSTÄLLNINGEN

av **DANSK KONSTINDUSTRI**

pågår i

A/B **NORDISKA KOMPANIET**

sen, som befann sig i högra kvarteret av kyrkogården.

På gravvården stod: Här hvilar Kongl. Hofmålaren Marcus Larssons Maka Adèle Roos 1829—1904, I lidandet tålig, i präfnings ståndaktig.

Denna vackra epitaph — nedskrivna av greve Georg von Rosen — begärde han få inristad å hennes gravvård. Genom en mångårig brevväxling hade han kommit i närmare beröring med henne och trodde sig därför känna henne bättre än de flesta.

Prins Eugen jämte greve von Rosen voro bland andra hennes trogna och mångåriga gynnare.

I den lilla idylliska Vätter-staden Vadstena föddes fru Marcus Larson år 1823. Hennes föräldrar voro den allmänt aktade rådmannen Erik Roos och Gustava Hagrell. Den strålande och beundrade skönheten, Gustava Hagrell, anses vara dotter till Gustav III och grevinnan M—m.

Sin skönhet hade Gustava i rikt mått givit i arv åt fem beundrade döttrar, av vilka den yngsta blev fru Marcus Larson. Hon omvärmades av en mängd beundrare, men den lycklige blev Marcus Larson. Icke ens på sin bröllopsdag undgick hon att göra erövringar. En av marskalkarna flydde hals över huvud till utlandet, efterlämnande en biljett till bruden av följande innehåll: "Dagen eller snarare natten, då jag såg Eder, var avgörande för hela mitt liv. Jag går att fjärran ifrån Er dö, förtärd av en hoppets kärlek." Denne man återsåg aldrig fäderneslandet.

Under Marcus Larsons täta och mångåriga utländska resor åtföljdes han icke sällan av sin fru. Hon hade härigenom blivit sällsynt språkkunnig. Då jag var skolflicka hjälpte hon mig alltid med mina översättningar, vilket jag slutligen själv måste avböja, ty jag lärde mig ej slå upp glosorna utan värdade endast till min moster, lexikonet.

Nog minns jag, hur hon omtalade, att Marcus Larson i Paris förtjänade kolossala summor. Pengarna rullade han ihop i pappersbollar och stoppade dem utan sedelbok i byxfickan. Då uppässarna på hotellet tog ut hans kläder för borstning, tömdes naturligtvis fickorna, innan kläderna åter buros in. Min moster, som fick kännedom om saken, undersökte sedan alla fickor redan aftonen förut.

I min fars mottagningsrum hängde ett porträtt i kroppsstorlek av fru Marcus Larson i elegant décolleté. Min far tillfrågades upphörligt av sina patienter: "Vem är denna bländande skönhet?" Porträttet målades i Düsseldorf av den äldre Södermark, men juvelerna i smyckena av Marcus Larson själv. Denna vår familjeklenod omkom i en eldsvåda.

Min moster gästade vårt hem vid olika tillfällen, och då Marcus Larson understundom var med, påminner jag mig, att vi, småbarn, fått veta att vår världsberömda morbror även befann sig inom synhåll.

Vi voro många småflickor — alla nyfikna att få se vår mycket omtalade morbror, som befann sig i salongen. Åt mig, såsom den modigaste, uppdrogs att endast glänta på dörren. Med klappande hjärta gjordes försöket och där satt min beryktade morbror i gungstolen, vaggande fram och tillbaka och vridande sina milslånga mustacher.

Då han fick syn på min lilla nästipp, hördes ett kraftigt: "Kör ut ungarna!"

Detta är mitt enda minne av honom, men trots detta älskar och beundrar jag hans minne för de många glädjestunder hans konst berett icke allenast mig utan mångtusende andra.

X.

Narig?

Här finnes hjälpen!

Bota och förebygg narighet och hudsprickor genom att ingnida huden med F. Pauli's äkta Liljemjolk-Creme, som på en natt borttager den obehagliga strävheten och gör huden mjuk, len och vacker. Ingen annan hudcreme verkar så effektivt och är så behaglig att använda som

F. Pauli's äkta Liljemjolk-Crème

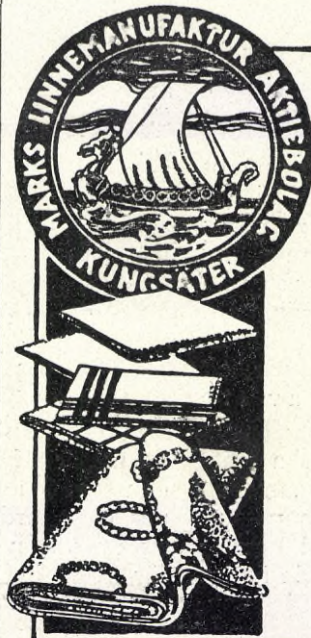
Obs.! Överfet med blå etikett.

F. Pauli's äkta Liljemjolkcreme-Tvål är skön!

Fillar och Schalar Bensintvätta

absolut största sortering och billigaste priser i Arvika Spinneri Affär, Oxtorgsgatan 9 A, Stockholm. Tel. 163.

överrocken hos Saltsjöbadens Kem. Tvätt, Sthlm.

Klisterfritt linne

har efter tvätten samma fasthet samma gedigna utseende som före. Sådant linne kommer från Kungsäter, södra Marks härad, tillverkningens hemort sedan urminnes tider och bär

Marks garantimärke, Vikingskeppet

MARKS

HANDDUKAR OCH DUKTYGER
MARKS LINNEMANUFAKTUR A.-B.
KUNGSÅTER.

... å så ett kilo
JAMAICA-
BANANER.

A.-B. BANAN-KOMPANIET

**Ökad
omsättning**

har gjort att priset nu
är sänkt till

Kr. 3:75

för

Lukutate

Den Indiska Föryngringsfrukten,

som borttager de giftiga sammanhopningarna i Edert blod och körtelsystem, vilka undergräva Eder hälsa och i förtid göra Eder gammal och trött.

Lukutate reglerar Eder mage, renar Edert blod, ökar körtelfunktionen och får Eder tungsinthet att försvinna.

Finnes i form av välsmakande marmelader, samt i form av koncentrerade tärningar för sockersjuka och de, som av annan orsak icke tåla socker. Säljes överallt.

**Naturligt resultat —
får Du med Lukutate.**

Begär vår nya broschyr!

THE LUKUTATE FRUIT Co.

SKEPPAREGATAN 86 — STOCKHOLM.

Tel. ö. 89 89 — 789 89.

En kvinnas dagbok.

(Forts. fr. sid. 84.)

har den lilla buketter tangerinefrukter kommit, klisterburken på skrivbordet, fjädern som sitter instucken i Ribnis hår, de hornbågade glasögonen på det kinesiska broderiet. Den 'ordning' i vilken jag lever är inte förändrad men har blivit rikare. På något egendomligt sätt har den blivit vidgad.

Detta är en effe just den verkan hans väsen har på mitt. Mystiska samstämmighet i vårt förhållande! Och alla dessa ting som han inger mig behaga mig så djupt att de tyckas vara naturliga för mig. Allt detta är en del av den känslan att han och jag, fastän så gränslöst olika, dock äro ett organiskt helt. Vi äro, som jag sade igår, medaljens båda sidor, åtskilda, utpräglade och likväl en enhet. Jag känner inte att jag behöver en annan människa för att komplettera mitt jag, men i och med att jag har honom äger jag något som jag utan honom skulle sakna. Vi äro — bortsett från allt annat — varandras kritici så till vida att han 'ser' mig, jag ser mig återspeglad som något mer än jag synes och likväl inte mer än jag är, och så tror jag det är även med honom. Att vara tillsammans är därför, bortsett från allt annat, en handling av tro på oss själva.»

Hennes känsliga, fint humoristiska uppfattning av förhållandet mellan man och kvinna framkommer även i en liten passus, möjligen fragment av en planerad novell:

»Länge sade hon att hon inte ville ändra något hos honom, och det menade hon.

Dock fanns det sidor hos honom som hon avskydde och skulle önskat annorlunda. Sedan sade hon att hon inte ville ändra något hos honom, och hon menade det. Och de mörka sidor hon hade avskytt betraktade hon nu med likgiltighet. Sedan sade hon att hon inte ville ändra något hos honom. Men nu älskade hon honom så att hon älskade till och med de mörka sidorna. Hon ville ha dem där, hon var inte likgiltig. Fortfarande voro de mörka och främmande, men hon älskade dem. Och det var detta de hade väntat på. De ändrade sig. De skingrade sitt mörker — förbannelsen hävdes, och de framträdde återigen i all sin glans som ljusets barn.»

De sista månadernas dagboksreflektioner andas en pånyttfödd glädje över livet, tacksamhet över naturens skönhet. Oro och tvivel ha efterträtts av jämnvikt och klarhet. Aningen om slutuppgörelse med livet är tydligt förnimbar. I en avskedshälsning till sin man skriver hon, tre månader före sin död, i dagboken följande slutord: »Allt är gott och väl.» Denna övertygelse lämnade henne ej. Hon blev medlem av ett andligt brödrasamfund i Fontainebleau, dit hon, i början av januari 1923 bad sin make komma och hälsa på henne.

»Jag kom dit på förmiddagen den 9 januari», skriver han. »Jag har aldrig sett och kommer heller aldrig att få se någon så vacker som hon var den dagen. Det var som om den utsökta fulländning som alltid utmärkt henne skulle ha tagit henne helt och fullt i besittning. För att använda hennes egna ord, sista smulan av 'drägg', de sista 'dragen av jordisk läghet' voro borta för alltid. Men hon hade givit sitt liv för att vinna det.

När hon kom upp i sitt rum klockan tio på kvällen greps hon av en häftig hostattack, som kulminerade i en våldsam lungblödning. Klockan halv elva var hon död.»

Dagboken slutar med detta tillägg av författarinnans make. Det är han som nu, fem år efter hennes bortgång, givit ut hennes dagbok och försett den med kompletterande upplysningar av stort värde för den intresserade läsaren. S. TH. O.

Hon som bor i Dragarbrunn.

(Forts. fr. sid. 88.)

Det finns väl knappt någon inackorderingsfru kvar numera från den längst försvunna tid, då studentskorna voro minst sagt ovälkomna i ett hus, då de betraktades med stor misstro och först efter lång och ingående observation i det tysta tolererades, men sällan älskades. En fru, som hyrde ut rum, föredrog i nio fall av tio en bråkig och lindrigt ordentlig student framför en kvinnlig varelse med studentmössa. Studentskan kunde kanske vilja tvätta upp något eller också »åt hon själv», d. v. s. drog ner porslin, som skulle diskas m. m. sådant. Att studentfrun ofta tvätade strumpor och tog ut fläckar åt kandidaten och alltså hade mycket mer besvär med honom, var en helt annan sak. Det gjorde hon av egen fri vilja, och det beredde henne nöje. Och folk måste som bekant få välja sina nöjen själva, annars blir det inget roligt längre.

Antipatien från inackorderingsfruarna mot studentskorna står i direkt förhållande till de senares förekomst, den minskas ju större studentskemängden blir. En fru, som

hållit rum och mat för studentskor, sade oss emellertid, att hon slutat och övergått till skolflickor, därför att studentskorna slarvade med betalningen. Det har nu studenter gjort mer eller mindre i alla tider, men saken är lika oförsvarlig för det. Kanske frun i fråga haft en genomgående otur. Detta skulle tyda på att ett studentskeproletariat är på väg att uppstå. Två ytterlighetstyper som aldrig funnits förr skulle då ha representanter vid universitetet, å ena sidan studentskan, försedd med förmögen pappa och utan egentliga studieintressen och studentskan utan ekonomisk moral och i allra högsta grad utan ekonomisk bakgrund.

En studentskemamma som dragit sig tillbaka från en mångårig verksamhet, berättar oss slutligen om sina första erfarenheter av studentskan. De ligga nära ett kvartsekel tillbaka i tiden. Hon hade ett stort och blomstrande matlag, alla medlemmar av X-lands nation. En sommar uppsöktes hon av en familj, far, mor och dotter, som alla tre gjorde ett särdeles sympatiskt, om ock synnerligen landsortsmässigt intryck på henne. Man blir kräsen på folk i Uppsala, förstås, i synnerhet om man mest har studenter omkring sig. Ja, familjen tiggde och bad, att dottern skulle få bli inackorderad där till hösten. Mot bättre vetande svarade frun ja, hon tänkte: X-länningarna får väl vänja sig. Men då höstterminen började och hennes klientel återvände, fann hon dem som en man emot sig. En flicka, en studentska till på köpet i deras matlag, aldrig! Vad skulle frun göra! På den tiden var det ont om inackordering och ont om rum i Uppsala, om man inte ordnade saken i tid. Och hon hade lovat att hysa studentskan. Hon fann då på att servera studentskan alla hennes måltider på hennes rum. Ett helt år åt studentskan tålmodigt på bricka, men då hade hon också avkastat recentiorernas skändliga ok, blivit hemvan i Uppsala och lärt sig, vart hon skulle gå, där hon blev välkommen. — Men aldrig mer tog jag någon studentska i huset, sade den gamla frun, som blint ställde sig solidarisk med sina X-länningar. ETH. K.

Episod.

(Forts. fr. sid. 91.)

ju en massa fattiga satar som jag, för vilka tusen mark komma som en riktig räddning...

Schultz började hastigt klä på sig och snurrade omkring i rummet som ett nystan. Under tiden funderade han på vad han skulle ge Herta. Ett armband, en ring, en brosch? Han skulle fråga henne. Om han skulle ringa på till konditoriet? Det var olämpligt, frun på konditoriet skulle hålla predikningar för henne. Men det var så ovanligt effektivt att ringa på och fråga: — Herta lilla, vad vill ni ha: en ring med briljanter eller ett klockarmband av guld?

När Schultz snört kängorna, kunde han icke vänta längre utan sprang ned till hotellets byrå, där telefonen fanns. Lyckligtvis var ingen där utom den smutsige vaktmästaren.

— Hallå, hallå, fröken, men så svara då... Hallå 24—58. Ja. Ack, vad hon sölär..

I detta ögonblick kom den eleganta unge mannen, som flyttat in kvällen förut och stack in huvudet genom dörren och då han fick se uppässaren, sade han med gäll mycket obehaglig röst: Har jag inte fått någon post? Jag väntar ett rekommenderat brev med pengar i. Jag bor i nummer 17 och heter Schultz, Karl Schultz.

Just detta

TORRT
FETT
EXTRAFETT

¹/₁ flaska 3: 50
¹/₂ flaska 2: 25

är det effektivaste medlet mot mjällbildning, håravfall och parasitära hårsjukdomar.

Björksavens livgivande naturkraft, känd sedan urminnes tider, tillför hårrötterna näring, stärker nerverna och förlämnar håret ett ungdomligt, friskt och välvårdat utseende.

Använd därför med fullt förtroende det ledande världsmärket

Dr. Dralle's Birkenwasser

PARFUMERIE GEORG DRALLE, STOCKHOLM

Drag

Ingens vän — allas fiende.

Földerna: Förkylning,
nervsmärtor
och reumatism.

Medlet:

**Aspirin =
tabletter**

Pris kr. 1.—

GEFLE MANUFABRIKUR AKTIEBOLAG STRÖMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade

Vävnader

Tillse att Ni alltid erhåller märket
»SVANEN»

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 96 46 - Hudiksvall 532 - Sundsvall 30 03
Umeå 141 - Östersund 130.

NERIKES-TIDNINGEN ÖREBRO

är Örebro läns mest spridda tidning och alltså länets
FRÄMSTA ANNONSORGAN
Daglig upplaga över 10,000 ex.

För de hrr affärsmän och industriledare, som önska
träffa befolkningen av alla samhällsklasser inom Örebro
län finnes intet bättre sätt än genom annonsering i

NERIKES-TIDNINGEN

VÄVSKEDAR Advokaten Eva Andén

av rostfritt material. Obs! Denna fördel.
Skyttlar, spännare, solv för hemslöjd.
Nyhet! Solida, lättgående Skyttlar
och prydliga
utförda i vit o. kulört celluloid.
Begär katalog och prisuppgift.

A.-B. Borås Mek. Väfskedsfabrik
Borås. Rikst. 10 28.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund
Herkulesg. 14, f. d. Lilla Vattugatan 14
Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576

Specialitet: Familje- och arvssaker, Bo-
utredningar och testamenten. Även
skriftliga förfrågningar.

Ewig ungdom!

*Ewig ungdom
endast vinnes
Varest YvY-tvålen
finnes.*

IDEALET

nar i alla tider för varje kvinna varit en
skön och fräsch hy. Använd därför dag-
ligen det behagligaste och mest effektiva
medlet för rationell skönhetsvård, den av
rent vegetabiliska oljor och essenser fram-
ställda

YvY-Tvålen.

Pris 1 kr.

Redovisning

Sedan redovisningen i n:r 53
föregående år har Iduns förening
"Födelsedagen" ytterligare motta-
git följande bidrag:

Transport	Kr. 4,526:76
Överstinnan O. Hanngren, Lidingö	2:—
Fru Augusta Neijber, Stockholm	5:—
Fru A. Ruben, Djursholm	3:—
Generalskan A. Fallenius, Stockholm	2:—
Fröken Cissi Helander, Eskilstuna	4:—
Fru W. Gradelius, Lärbro	1:—
Fru Anna Malm, Stock- holm	3:20
Fru Hanna Hedin, Tollarp	1:—
Fru Sofia Lindström, Vätö	1:—
Fru H. Scholander, Häl- singborg	2:—
Fru Mandis Dahlgren, Ronneby	2:—
Fröken Ulla Cervin, Vid- ökna	10:—
Lärarinnan Anna Anders- son, Blyberg	1:—
Fröken Adèle Ljungh, Stockholm	1:—
Fröken Anna Bogeman, Botorp, Linderås	1:—
Fröken Greta Roman, Lund	1:50
Fru Maria Malmgren, Läs- tringe	2:—
Doktorinnan B. Haglund, Ludvika	2:—
Fru E. Kallstenius, Lund..	2:—
Fru Stina Djurson, Jön- köping	5:—
Fru Julia Brodin, Höör	1:—
Fru Alice Frölander, Stockholm	2:—
Fröken Emilie Hulthenheim, Tranås	5:—
Fröken E. von Homeyer, Stockholm	1:—
Fru Anna Lindqvist, En- skede	3:—
Fru A. Weidenhielm, Stockholm	5:—
Friherrinnan Astrid Fleet- wood, Odensvholm	5:—

Transport Kr. 4,600:46

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet
trots allt svårt och mörkt i alla
fall skänkt Er, så tänk på de små,
vilka borde ha lika mycken rätt —
ja mer, eftersom de äro barn, —
till ljus och sol som vi alla, men
för vilka deras födelsedag san-
nerligen icke var någon lyckodag.
Anmäl Er som medlem av "Iduns
förening Födelsedagen", och för-
bind Er att på varje Eder föd-
elsedag anslå minst en krona till
samma ändamål, och vi sända
Eder då varje år på Er födelse-
dag en postanvisningsblankett
ställd till insamlingen. Vi hoppas
så, att insamlingen med tiden
skall ge så mycket, att vi kunna
upprätta något mer bestående, en
barnkoloni eller ett barnhem —
något i stil med den göteborgska
"Födelsedagen".

"Bobbies sista natt", ett ganska
dumt och långtrådigt lustspel på
Blancheteatern, fick genast avfö-
ras från spellistan och ge plats
för "Livets gång" igen. Vilket ger
oss anledning påminna om att "Li-
vets gång" ses med stor behåll-
ning.

*

Mary Pickford envisas fortfa-
rande med att spela 16-åring —
nä, grande dame passar hon inte
heller till, så det är nog inte så
lätt. Och i "Min lilla fästmo"
skämmer hon inte bort sin roll

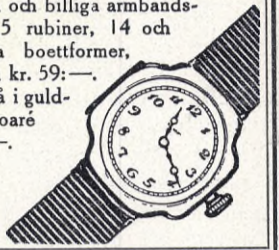
Olycksfall- och sjuk-
Skadestånds-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

Drott Vad varje kvinna vet

är att Drott är garantimärket på ele-
ganta, välgjorda och billiga armbands-
ur. Ankarverk, 15 rubiner, 14 och
18 karat, mångfaldiga boettformer,
konstnärligt ciselerade, från kr. 59:—.
Drottarmbandsuren finnas också i guld-
belagda boetter, 10 års garanti, moaré
eller fjäderande armband från kr. 39:—.

Bese prov hos urmakare!
Giv henne ett Drott-ur!

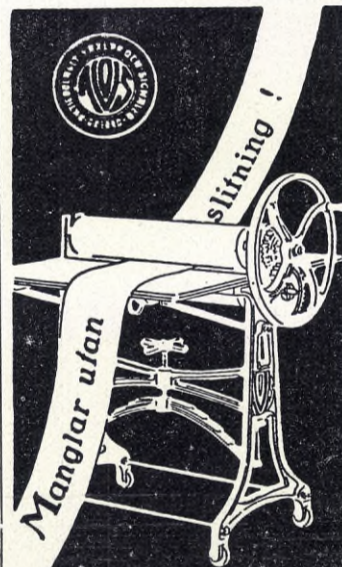
Inom hemmets väggar

är det som de flesta beslut om inköp träffas.
Planlägg Eder annonsering med tanke härpå!

De sydsvenska hemmens tidning

framför alla andra och den svenska lands-
ortens mest spridda dagliga tidning är

SKÅNSKA DAGBLADET

AVOS

är den idealiska mangeln för
hushållet. Svenskt material
och svenskt arbete, tyst och
lätt gång, patentkonstruktion,
som hindrar klädernas slitning
— allt detta ställer Avos främst.
Om ej Eder handlande för
den, tillskriv

AVOS, Örebro. Ⓟ

Da- mer!

God biinkomst. Uptag order på
våra eleganta

Silkeunderkläder

Senaste modeller. Ett försök kostar
intet. Begär vår rikt illustrerade
prislista med agentvillkor.

Gratis och franco.
HANDELSFIRMA ARGOS
Hälsingborg.

Carl Lundgren

Regeringsgatan 83, Stockholm.
Tel. 139 97.

Skospecialist

för sjuka och ömma fötter.
I elegant utförande.

Hovmanicuristen JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmer och puder till-
fredsställa de högsta anspråk.
Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

Bensintvätta

kostymer vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

LUNDS DAGBLAD

är den enda tidningen i denna burgna
stad med sina bortåt 30,000 invånare.

Rik landsbygd.

Följaktligen en av landsortens bästa annonstidningar

som rådig hjälpredda hos sin konstiga och tålmodsprövande familj och som näpen lagerarbetska i den stora billighetsbasaren. Filmen är för omständlig ibland, men lustig med sina inblickar i amerikansk småborgerlighet — dylika vardagsfilmer är amerikanernas stora styrka. Och så gör den en varm om hjärtat ibland med sin sens moral — må vara att verkligheten aldrig är så underbar. På bio kan man gärna få lite goda sagor, verklighet finns tillräckligt av utanför.

E. N.

LÄSARINNORNAS SPALT

FRAGOR.

Vore mycket tacksam om jag av någon av Iduns läsare kunde få ett gott råd på nedanstående fråga:

Fick genom arv efter min far, en summa på 5,000 kr. Nu skulle jag så gärna vilja skaffa mig en existens på dessa pengar. Som jag ej är så stark, kan jag ej företa mig vad arbete som helst, men jag har en god vän som lovat hjälpa mig med det arbete jag ej själv kan utföra.

På vad sätt kan dessa pengar skaffa oss en tryggad framtid, där man ej riskerar att förlora dem?

Rådsvill.

Min lilla mamma uppfostrades hos sina morföräldrar och där lästes dagligen i det hemmet ur en gammal bönbok. Denna bönbok kom under årens lopp bort och nu är det så att mamma vill rysligt gärna köpa den där boken, men vi ha' förhört oss överallt men kan inte skaffa den. Vem den är skriven av vet ej mamma men i den bönen som läses Torsdag morgon står några versar som börja så här: "O, sköna land där himlarosor dofta, när skall jag nå den milda frid Du ger, O, sköna land dit tanken flyr så ofta."

D. D.

Sprid inte smitta!

Den som är influensasjuk bör ligga i sängen och inte gå utpe bland människor och vara "duktig".

Vi befinna oss just nu i den årstid, då det är ytterst lätt att ådraga sig hosta och snuva, populärt kallat influensa. Människor äro ju mer eller mindre mottagliga för smitta, men det är min fasta övertygelse att de oupphörligt återkommande epidemierna av influensa och spanska sjukan aldrig skulle få så stor omfattning som nu ofast är förhållandet, om människorna toge litet mera hänsyn till varandra, och om var och en i sin mån gjorde vad som kunde göras för att undvika att föra smittan vidare.

De värsta smittospridarna äro nämligen dessa, åtminstone i sina egna ögon, ofantligt "duktiga" människor, som oaktat brinnande feber och fullt utbrutna snuva och hosta förrätta sina sysslor mitt ibland sina, kanske betydligt

Doktor A. Kjellbergs Institut

(Innehavare Doktor Sven Backman)
Kurs i fysikalisk behandling: Massage, sjukgymnastik, ljus-, elektrisk- och värmebehandling.
Hollandaregatan 3, Stockholm.
Begränsat prospekt. Tel. Norr 667.

D:r Ingrid Samzelius-Lejdström

giver
kurser i andningsgymnastik
för friska, såsom uppväxande ungdom, personer med stillasittande arbete, talare, sångare, sportmän, gymnaster m. fl. Adress: Artillerigatan 23, 3 tr. (hiss), Stockholm. Tel. 77840.

Endast ett fåtal

hålla sin optimumvikt, d. v. s. den vikt, vid vilken de ha sin fulla vigör. De flesta besväras av för tung vikt och därav följande minskad vitalitet.

Det vetenskapligt utexperimenterade och avprovade avmagringsbadet

OSMOS

befrämjar välbefinnandet och ökar vigören.

Tag två — högst tre — Osmos-bad i veckan och Ni kommer att befinna Eder i god form.

Osmos-badet tillredes med lätthet i hemmet och serveras å de flesta badinrättningar.

SÄLJES Å DE FLESTA APOTEK SAMT I VÄLSORTERADE FÄRG- OCH PARFYMAFFÄRER.

svagare och mindre motståndskraftiga medmänniskor. Att t. ex. en husmor, som icke har någon annan att sätta i sitt ställe, stiger upp från sin sjukbädd för att ordna i hemmet, är ju icke att klandra, tvärtom, nöden har ingen lag. Men man kan fordra, att de som ha sin verksamhet ute bland människor, vid symptom till verklig influensa hålla sig hemma för att icke sprida smittan. Särskilt gäller detta expiderande i alla affärer som handla med mjölk och matvaror, rakstugor, damfriseringar m. m., där man kommer i mera intim kontakt med kundkretsen, betjäning på spårvagnar, bussar och andra samfärdsmedel.

Det är något förskräckligt att komma in t. ex. i en broåffär och bli betjänad av ett snuvigt och hostande biträde, som allt emellanåt avbryter sin expidiering för att hantera sin våta näsduk, och sedan, naturligtvis utan någon föregående tvättning av händerna, åter börjar plocka i det färska brödet. En dag förliden vinter kom jag in i butiken till ett trevligt hembageri, där en annan dam just expidierades av biträdet, som oupphörligt hindrades i detta värv genom den ena svåra hostattacken efter den andra. Hon höll härvid högra handen för munnen, men så snart hostan upphörde, började hon med samma

hand plocka ned bröd i påsen. Plötsligt vände hon sig hastigt om och nös — direkt in över raden av läckra kaffeflätor, som lågo

Paradis SÅNGKLÄDERNA

äro de enda sångkläder, som uteslutande stoppas med material, som undergått en modern maskinell rening o. desinficering. De äro de idealiska sångkläderna.

J. Svensson & Bourghardt
Täckfabrik, Tagelspinneri, Fjädrrenseri.
GÖTEBORG.
Grundad 1881.
Erhållas i varje välsorterad sångklädersaffär.

på hyllan tätt bakom henne. Jag hade just tänkt köpa en fläta, men gick min väg under någon förevändning utan att köpa något. Det dröjde länge, innan jag åter förmådde mig att gå in i denna affär, som eljest verkar så mönstergillt proper. Lika galet, ja ännu värre är det naturligtvis om de som baka brödet, stå och hosta och nysa över det. Att infekterad mjölk är en ytterst farlig smittospridare är ju också allmänt bekant.

Under en häftig influensaperiod för något år sedan besökte jag en dag en damfrisersalong, vilkens sympatiska innehavarinna är en av dessa ovanligt arbetsamma människor, som själva stå i bittida och sent. Jag fann henne nu alldeles uppsväld av snuva, och hon berättade, allt under det hon kammade mig, att ett par av hennes barn lågo sjuka i influensa med nära 40 graders feber. Själv hade hon också mycket hög feber, men detta oaktat hade hon redan tidigt på morgonen, direkt från sina barns sjukläger, gått ner till damfrisereringen för att betjäna ett par damer som skulle resa med tåget. Jag mådde illa, då jag i spegeln såg hennes feberflammande och uppsvälda ansikte lutat över mitt huvud, och jag glömmde icke den obehagliga känsla jag erfor då hon, utan att jag bett därom, för-

de sina händer, som nyss förut oupphörligt sysslat med den genomvåta näsduken, genom mitt hår och började att med iskalla fingertoppar massera min hårbotten. Samma dags kväll kände jag redan ansatserna till vad som komma skulle, och följande dag låg jag insjuknad i häftig influensa, som band mig vid sängen en längre tid. Var icke hennes beteende i själva verket ansvarslost, fastän hon naturligtvis icke själv hade en aning därom? Tyvärr finnes ingen statistik över hur många av hennes andra kunder som delade mitt öde att bli smittade genom henne.

Under spanska sjukans svåraste tider hörde jag en dag vid inresan till staden från villasamhället, hur en av medpassagerarna för en kamrat omtalade att han på morgonen haft över 39 graders feber, men ändå stigit upp för att bege sig till sitt arbete. Feberflammorna som jagade över hans ansikte, vittnade noggsamt om att han icke överdrev. Troligtvis var han, och ansåg sig själv vara, en mycket pliktrogen man, för vilken fyllandet av de dagliga pliktterna gick före det egna välbefinnandet, men vem kan veta hur många svagare medmänniskor som måhända blevo ett offer för denna hans plikttröhet.

Till en välskött affär komma nog kunderna tillbaka, även om de på grund av personalens decimering vid sjukdomsfall någon gång icke skulle bli så fermt expedierade, därför vill jag rikta en vädjan till alla arbetsgivare, vilkas biträden ha direkt med allmänheten att göra, att genast skicka hem en "förkyld" person. En influensasäng går nämligen i regel mycket raskt över om den angripne genast kommer i säng och blir litet omskött, medan den däremot kan urarta till långvarig sjukdom om den negligeras.

Och allmänheten vill jag uppmåna att icke utan protest finna sig i att betjänas av uppenbart sjuka expediter. Undvik helt enkelt sådana affärer, som icke synas taga hänsyn till eder hälsa och välfärd!

Om en person som bevisligen vore sjuk i difteri, nervfeber eller scharlakansfeber ginge omkring bland allmänheten, skulle det med rätta väcka oerhörd indignation, men när det gäller en influensasmittad tar man det med ro. Och dock är denna sjukdom lika smittosam och alls icke ofarlig, som vi noggsamt veta.

Disa.

Aningen.

Genom fönstret glittrar stadens ljus likt stjärnor.

Himlen är jämngrå, endast en smal strimma rymd längst borta vid horisonten i väster.

Inga trycker ansiktet mot ru-

Ett laxermedel

skall hava god verkan, vara oskadligt samt lätt att intaga. Dessa egenskaper förenas i

Hvita Björnens

FRANGULA-piller

vilka på ett gynnsamt sätt påverka tarmverksamheten och bidra till en naturlig reglering av avföringen.

Inga som helst biverkningsgar.

Fås på alla apotek i askar å 40 piller. Kontrollant: Professor Thor Ekecrantz.

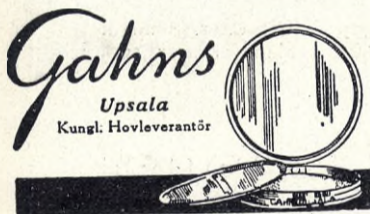

Mitzi

PUDER

Hennes hy hade detta obestämbara något, som skapar en hemlighetsfull nimbus av förtrollande ljuvhet o. raffinerad elegans. — Mitzi puder tillverkas i olika färgnyanser, passande varje hy, och saluföres i förpackningar från Kr. 1: 00 till Kr. 4: 00. Den moderna kvinnans vapen i sin kamp för skönheten bära alla märket "Mitzi" som är uttytt

"I detta tecken skall du segra."

tan och suckar. Tystnad utan gräns, ensamhet som bor i dig! — tänker hon. Hon måste hålla andan för att inte störas, för att fullkomna stillheten hon förnimmar. Hon sluter ögonen och lyssnar till alltings eviga tystnad. Hon låter kroppen bli tung som i sömn och beger sig ut över ensamhetens rymd — rymden utan gräns, själens rymd. — Hon far samman.

Så ser hon upp och möter sin spegelbild bakom ett slöjligt mörker. Det är ett blekt, tårt ansikte. En vass näsa, två stora oroliga ögon, en hård, sammanpressad mun.

Hon tänker sig det ansiktet för ett tiotal år sedan och minnes något blont, mjukt och skärt, som påmint om dun och ömtåligt fint porslin. Ett ansikte som alla måst älska.

Hon ser på spegelbilden och ögonen vidgas. Hon känner en svidande små:ta i själen och trycker sig intill rutan, som ville hon finna skydd emot något fientligt. Hon blir så trött.

Jag vill en sömn, tänker hon, en sömn, som är bardoft och havssälta. En sömn, som är sol-

Färgad Damkappa

eller bensintvättad kostym ersätter nytt. Utf. på 3 dag. Norrköpings Färgeri, Sthlm, 9 Hötorget (nedom Hallen), T. 1229.

ljus och blomdoft och så — inget mer.

Men en sömn i fet mylla, en sömn på sågspån och kalla lakan! Nej, nej! Du skall inte nå mig du benrangelsman. Jag skall trotsa dig och leva evinnerligen! Vad ville du med spöket i spegelglaset? Inga skrattade högt — men blev rädd. Var det hon själv som hade skrattat?

Hon sprang upp för att tända ljus, alla ljus som fanns i väningen. Förnimm livet, andas, vara!

— Gud ske lev, det rasslade i dörrlåset. Det var Bengt som kom och verkligheten. Bengt! Å, nu var allt bra igen. Hon hade fantiserat så dystert. Skymtat älderdomens spöke och det stora In- tet. Kämt en underlig trötthet.

Men nu var allt bra. Och folk rörde sig på gatorna. Välsignade människor! Välsignade trafik av bilar och fotgängare. Livet pulserar och hon står mitt upp i denna rörelse. Hon är en del av den! Ett klappande hjärta, ett levande något — levande i övermått.

De drucko sitt te under prat och skratt och smögo så tysta in till barnet.

Lik en skär liten nyponblomma sov hon. Munnen var halvöppen, körsbärröd och fuktig. De långa ögonfransarna smekte små glöddande kinder.

Detta var livets gryning. Den dagfriska morgontimmen.

Ingas hjärta bankade hårt. Det krympte, värkte och vändades.

Något steg inom henne som liknade hat — emot den blå rymden, emot det stora något, som skänkte all denna rikedom, men förrädiskt låg i bakhåll och stal! Stal igen kindens rundning, maskät munnens pärlor och frätte ögats glans.

Ljuva lilla! Ingas ögon fuktades.

Vi gå en stund innan sovdags, föreslog Bengt.

Gå ensam du, bad hon, jag är trött.

Så gick han då. Men i dörren

vände han sig om och vinkade så som han brukade åt barnet — är snart tillbaka.

Inga sov tungt då en signal på telefon gjorde henne klarvaken. Det var Bengt, Bengt? Hade något hänt? Hon tog stöd emot bordet.

— Ja du, skrattade han, jag hörde musiken långt ut på gatan och fick det infallet att gå in. Här är så trevligt i kväll. Intressanta, människor, god stämning. Kära du, gör mig till viljes och kom hit.

— Jag? men jag har ju gått till sängs, invände hon, road åt hans infall.

— Ja, jag vet, men du klär dig snart och du ångrar dig inte. Kom vardagsklädd. Kom, kom, kom, i morgon får du sova! Jag vet ju det är vansinne, men när jag nu fick det infallet.

Hon försökte invända, jag är trött, bli kvar en stund ensam.

— Nej, du skall vara med. Sitta mitt emot mig. Skåla med mig. Jag har den där samma lusten som då vi voro förlovade, att fånga dina händer i smyg under bordet. Det är ju så sällan vi gå ut. Skall jag be dig förgäves! Du tar en bil. Vi sitter bara en stund. Kära, kära?

Hon suckade lätt och log.

— Nåja, så kommer jag — om en halvtimme.

Nu var hon på väg.

Hon huttrade av köld och kröp djupt in i pälsen.

Hon såg på staden som löpte förbi bakom vagnsfönstret och strömmen, som speglade lykt- raderna.

Underbara natt! Underbara stad med ditt-pulserande liv!

Vart gå ni alla, som vandra där- ute i natten, under lyktorna?

Och strömmen rör sig beständigt lika oroligt. Glittrar i små svarta, hoppande vågor!

Men hon var trött.

Hon längtade efter sömn. En sömn av bardoft och havssälta. En sömn. —

En stöt. Buller. Människor.

Röster. Ett obestämbart fallande, larmande, glasklirr och — allt var stilla. Allt var tyst, utplån- nat.

Den älskade, barnet, hemmet. Allt det pulserande, rörliga. Drömmen om doft och ljus? Allt var borta, var intet.

En bilolycka. En kollision. Det hade inte sett så farligt ut — och ändå.

Några polismän ordna allt med kall och maklig vana.

Folkmassan skingras.

Staden lever sitt liv. Ström- men flyter förbi och speglar nattens långa lyktrader.

Och borta på en glad liten krog står en ung man med klock- kan i handen och väntar på nå- gon, som dröjer.

Asta Thorssell.

FRÅGOR OCH SVAR!

Barnavård,

Fråga: 1) Tacksam för upplysning om vad som fordras, att bli föreståndarinna på barnhem. Vad äro kostnaderna och vilka utsikter att få plats. Jag har genomgått Folkhög- och Hushållsskola och 4 månader i sjukvård. Är genomgången kurs på Sköterskeskolan Elmhult onödig kostnad.

2) Vad äro fordringar och kostnader för att bli Kindergartenlärarinna. Vilka utsikter att få plats.

Villrådiga.

Svar: Utbildningskurser för föreståndarinnor för barnhem finnas vid Fröbelinstitutet i Norrköping och Örebro samt vid Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala. Likaledes vid Nordens Husmodersförbund, Allm. Barnhuset, Stockholm och vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundet, Regeringsg. 54, Stock- holm.

Inträdesfordringarna äro: ålder omkr. 20 år, 6 klasser i flickskola angående de tre förstnämnda an- stalterna; 8 klasser i den 3:dje samt i de båda sistnämnda god allmänbildning och 6 månaders praktik i barnhem. Naturligtvis är praktik i sjukvård av stor nytta.

Fordringar för inträde i kin- dergartenseminarium omtalas i svaret på en fråga i n:r 1 av Idun för i år. Kursen är 4 termi- ner och 160 à 175 kr. pr termin; vid seminarierna i Stockholm och Uppsala 2 terminer med resp. 200 och 250 kr. pr termin.

Utsikterna kanske f. n. ej äro så goda, men det är ju meningen att inrätta kommunala kindergarten, och när detta sker ökas naturligt- vis tillgången på platser.

Fosterlandstävlingen.

Fråga: Skulle gärna vilja veta resultatet av en pristävling, som gällde att få ut största antalet ord ur ordet "Fosterland"? Jag skulle tro det var något av åren 1900- 1902. Priset utgjordes av en Pa- ris-resa eller kontanter.

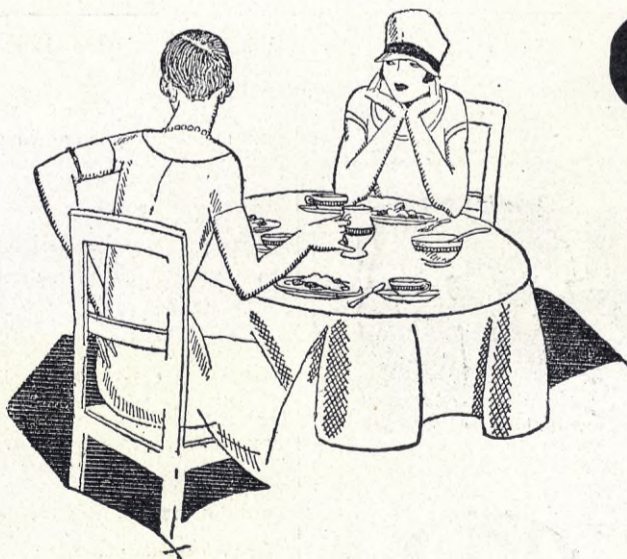
Vadhållare.

Svar: Tävlingen ägde rum år 1893 och vanns av en stockholms- dam, fröken Stina Bengtsson, som insänt en lista upptagande 17,034 ord av vilka c:a 15,000 godkän- des. Priset utgjordes ej — som Ni angiver — av en Paris-resa utan en resa till Chicago-utställ- ningen.

Svar till 15-årig prenumerant. För att kunna ge ett tillfredsstäl- lande svar på er fråga, måste den göras mera fullständig. Ni bör uppge hur stort hushållet är, om det är barn, om det är mycket gäster, biträden etc. Hur fordrin- garna i mat äro samt om hem- met är i staden eller på landet m. m.

Om Ni vill ha ett längre och personligt svar, var god insänd namn och adress till Iduns frå- goavdelning och bifoga 1 kr. 15 öre i portomärken.

DAMERNAS SAMTALSÄMNE ÄR Oatine

Kära Maja!

Härom dagen kom jag upp till Tora — Du skulle ha skrikat, om Du hade sett henne. Jag trodde det hade hänt en olycka, hela huvudet var inlindat i bandager, hon såg lidande och svullen ut och fick då och då kokheta omslag, för att efteråt behandlas med flera slags krämer.

Jag måste skrika och satte mig ned, och vet Du vad hon sade, jo, att jag med min TEINT verkligen kunde ha orsak att le. "Käraste Tora", svarade jag, "gör bara som jag, använd OATINE, som är extrakten av ren havre; jag använder intet annat. Resultatet har Du framför Dig — ett bättre skönhetsmedel finnes icke."

De flesta damer föredraga OATINE, som icke endast avlägsnar damm och mjäll från porerna utan tillika utgör näring för deras hud. Den stimulerar, renar blodet, verkar uppiggande samt bevarar deras teint klar och mjuk

OATINE SNOW är en kräm till bruk om dagen och den gör huden mjuk och smidig. Med varje paket följer råd för skönhetsvård.

Fås överallt i burkar à Kr. 2: 50 & 5: — (3-dubb. innehåll) samt i tuber à Kr. 2: 50 & 1: 25 till handväskan.

Ny lyxförpackning till samma priser.

TILLERKÄND 10 GRAND PRIX OCH GULDMEALJER.

THE OATINE COMPANY

PARIS KÖPENHAMN LONDON

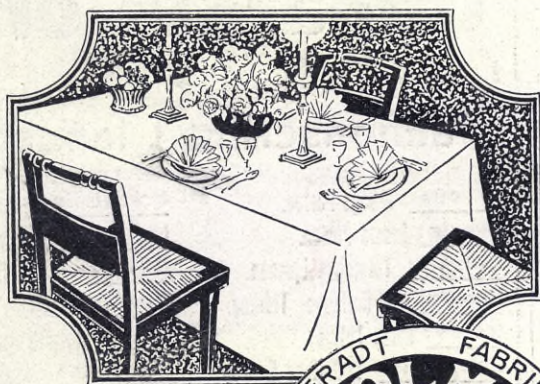
L. Kongensg. 12

Nederlag i Malmö.

Gütermanns Sylfilke

Gyllenhammars HAVRE - MUST är underbart

Helsinglandsgarnet har sedan gammalt varit känt långt utom Sveriges gränser för sin styrka och ovanliga jämnhet. Här ligger en av förklaringarna till den enastående slitstyrka, som alltid utmärkt

HOLMA

DUKTYGER, SERVIETTER,
HANDDUKAR, LAKANSLÄRFT

HOLMA-HELSINGLANDS LINSPINNERI- & VÄFVERI A.-B.,
Madångholm & Forssa.

DINER- PRALINER

GULD MEDALJER
London, Paris, Berlin, Rom, Madrid, Bruxelles,
Bordeaux, Stockholm, Helsingborg, Lund

Försäljas i förseglade
förpackningar och i lös vikt.